

V tomto čísle naleznete: **Zajímavost:** Žárovky ve starověkém Egyptě, **Hlavní téma:** Marcahuasi, **Recenze:** Metro 2033; Krutá hra; Roboramus; Born Of Hope, **Komiksové okénko:** Spirit, **Povídka:** Do roka a do dne; Azurová planeta II – Část čtvrtá; Splněné sny, **Magic: the Gathering:** Magic 2011; Azorius, **Deskové hry:** Bílé historky, **Záhady:** Chupacabra, **Šílené teorie:** Konspirační teorie aneb udělej si sám, **Historie:** Lucemburkové na českém trůně, **Mytologie:** Americké mytologie – Část druhá; Nadpřirozené bytosti Japonska – Část pátá, **Rozhovor:** Rozhovor s Romanem Warszewskim

Milí čtenáři!

Ačkoliv několik dní před vydáním Camelotu bývá vždy poněkud napjatých, ačkoliv při nich zažívám více stresu a dopřávám si méně spánku, vždy mám nakonec radost, kolik skvělých článků mohou čtenářům „naservírovat“. U tohoto čísla to platí dvojnásob.

Hlavním „trhákem“ je tentokrát první zahraniční interview v historii našeho e-magazínu. Jedná se o rozhovor s polským spisovatelem, badatelem a cestovatelem Romanem Warszewskim. S tím je spojeno i hlavní téma – článek *Marcahuasi* napsaný podle jeho knihy.

Milovníky krátkých napínavých příběhů určitě potěší povídka *Do roka a do dne* redakčního novice Adama Pechara (tímto ho v našich řadách oficiálně vítám).

Když jsme už u té povídkové části, nemohu také nezmínit, že v tomto čísle najdete závěrečný díl románu na pokračování *Splněné sny*, jehož autorem je Raš'o Kučírek. Uděláte nám (a samozřejmě hlavně Raš'ovi) radost, když dáte vědět, jak se Vám celý román na pokračování líbil.

Novinkou je také rubrika *Komiksové okénko*, v jejímž prvním díle se redaktor Tomáš Křivohlavý zabývá komiksem *Spirit*.

Nepřehlédněte ani recenzi fanouškovského filmu *Born Of Hope* z prostředí Tolkienovy Středozemě. Já sám ho mohu (jakožto jeden z Mistrových přívrženců) jen a jen doporučit.

Milovníci záhad si zase přijdou na své v článku o tvoru zvaném *chupacabra* či v *Zajímavosti měsíce*, kde se dočtete o žárovkách ve starověkém Egyptě.

Nad rubrikou *Šílené teorie* se pak můžete dobře pobavit.

Letí to rychle – příští číslo bude jubilejní dvacáté a zároveň budeme slavit druhé narozeniny (nezdá se Vám, že jsme před velmi krátkou dobou slavili první?).

Příjemné čtení Vám přeje
Jakub Cepník

jakub.cepnik@email.cz

Úvodník.....	2
Zajímavost – Žárovky ve starověkém Egyptě.....	3
Hlavní téma – Marcahuasi.....	4
Literatura – Metro 2033, Krutá hra, Roboramus.....	7
Komiksové okénko – Spirit.....	8
Film – Born Of Hope.....	9

Povídková část:

Do roka a do dne (Adam Pechar).....	10
Azurová planeta II – Část čtvrtá (Stanislav Cepník st.).....	12
Splněné sny (Rastislav Kučírek).....	14

Magic: the Gathering – Magic 2011.....	17
Magic: the Gathering – Azorius.....	18
Deskové hry – Bílé historky.....	19
Záhady – Chupacabra.....	20
Šílené teorie – Kospirační teorie aneb udělej si sám.....	20
Historie – Lucemburkové na českém trůně.....	21
Mytologie – Americké mytologie – Část druhé.....	23
Mytologie – Nadpřirozené bytosti Japonska – Část pátá...28	
Rozhovor – Rozhovor s Romanem Warszewskim.....	29

Letem světem...

- Recenze na knihy *Folklór na Zeměploše* a *Metro 2033* (první z nich najdete v minulém čísle, druhou v tomto), které jsme vytvořili ve spolupráci se serverem *Topzine.cz*, vyšly před nedávnem i na www.topzine.cz
- V rozhovoru s Pavlínou Brzákovou z minulého čísla nám vypadlo závěrečné poděkování, za což se omlouváme. Už jsme ho doplnili.
- Inzerce už pronikla i do *Camelotu* ☺: *Začínající kapela hrající folk-rock s vlivy jazzu, klasiky a irské hudby hledá schopného kytaristu (a klidně i hráče na basovku / kontrabas) se smyslem pro humor. Více info na e-mailu konstantin.vychrtly@email.cz.*

Příští číslo vychází v pondělí **25. října 2010**.

Zřícenina hradu na ostrově Visingsö na švédském jezeře Vättern

Žárovky ve starověkém Egyptě

Jakub Cepník

Se zajímavou a velmi přesvědčivou teorií přišel rakouský badatel Reinhard Habeck. Celá se točí okolo jedné nástěnné malby ve staroegyptském chrámu bohyně Hathor v Denderě (asi 60 km severně od Luxoru). Tento chrám je zajímavý mimo jiné tím, že většina jeho vnitřních prostorů se nalézá pod zemí (nadzemní část činí pouhé dvě pětiny celkové velikosti!). Ale zpět k oné „záhadné“ malbě. Je na ní zkrátka vyobrazen jakýsi předmět, ve kterém lze jasně rozpoznat velikou žárovku. Pod malbou je pak série hieroglyfů označovaných egyptology jako tajné písmo, neboť je v něm plno neznámých pojmů a symbolů. Tato malba byla známá již dříve, ale donedávna se o ní příliš nemluvilo, nikdo se jí nezabýval a egyptologové měli v rukávu několik dost chabých vysvětlení. Zlom nastal, když se o celou věc začal zajímat Reinhard Habeck. Zjistil, že se skutečně jedná o náčrt starověké žárovky – každý detail na malbě má svůj význam a dává smysl. To ovšem ještě zdaleka není vše – inženýr Walter Garn sestavil podle tohoto návodu plně funkční žárovku. Ta se od těch dnešních trochu liší. Pokud vás zajímá princip, na němž funguje, navštivte například stránku <http://unsolved-mysteries.info/english/e/archiv/e8archivobj005.htm>.

Z technického hlediska není problém, aby Egyptané žárovku sestrojili (druhá věc je, jak se jí povedlo egyptským kněžím vynalézt, případně, kdo je to naučil).

Později se navíc povedlo dešifrovat hieroglyfy, které celou záležitost definitivně potvrdily (ve skutečnosti se nejednalo o tajné písmo, jako spíš o neznámé „technické“ pojmy). Trvrdohlaví egyptologové však přes tyto nesporné důkazy stále nechtějí upustit od svého přesvědčení, že to žádná žárovka není.

Zdroj: Klaus Dona, Reinhard Habeck: *Zakázaná archeologie*, Dialog 2008

Marcahuasi

Anna C.

Roman Warszewski: Marcahuasi, kolébka bohů

V 8. čísle Camelotu mne zaujala (a věřím, že nejen mne) recenze na výše uvedenou knihu polského publicisty, cestovatele a specialisty na jihoamerický kontinent vydanou u nás v roce 2005 v nakladatelství Alpress (přel. Jan S. Nový). Po přečtení zajímavé knihy bych o ní chtěla poreferovat podrobněji.

Co je Marcahuasi? Jde o náhorní plošinu v peruánských Andách, tajemnou stolovou horu (španělsky mesetu) opředenou mnoha legendami a mýty, o skoro neznámý kout (přitom nepříliš vzdálený od Limy), jemuž se lidé vyhýbají. Hora je vysoká něco přes 4000 m. n. m. Je pověstná svými bizarními skalními útvary připomínajícími sochy, které vždy vyvolávaly otázky, jsou-li výsledkem přírodních sil, nebo práce lidských rukou. Na tyto otázky chtěl hledat odpovědi i autor knihy Roman Warszewski, když připravoval expedici do těchto končin.

Cestě předcházely rozsáhlé přípravy a studie. Ukázalo se, že o existenci Marcahuasi nevědí nic bližšího ani zkušeni archeologové. První zmínky pocházejí až z 30. let 20. století (nic o ní nevěděli ani španělští dobyvatelé, na mapě kolonizátorů není zakreslena). Lidé se sem báli, protože slyšeli o nečistých silách, které zde údajně působí. A tak Marcahuasi zůstávala stranou zájmu. Navíc je tam pustá krajina bez vody (i když velmi krásná) a už dost řídký vzduch.

Expedici v roce 1998 představovala skupina Poláků a Peruánců – byli mezi nimi novináři, archeologové a fotograf.

Doktorka Westonová z limské univerzity je předběžně varovala, že výprava bude velmi náročná, že je to místo, které v sobě soustřeďuje velké síly, jež mohou být i nebezpečné. A prof. Makowski je připravoval na skutečnost, že se setkají s věcmi, které nebudou schopni pochopit.

Expedice byla podniknuta pod záštitou polského měsíčníku „Neznámý svět“. Byla velmi náročná na fyzickou kondici (dvě účastnice výpravu po určité době vzdaly). Výprava byla závislá i na tom, jak dlouho ji vydrží voda, potraviny a palivo (na hoře je jen kamení a skály). Nahoru šli pěšky, zavazadla jim nesli osli a indiáni, ovšem ne úplně na vrchol, protože pro zvířata už byla cesta příliš obtížná a domorodci se nahoru báli.

Tomuto monumentu indiáni říkají „Pomník lidstva“

Nahoře se účastníkům výpravy otevřel svět odlišný od všeho, co dosud viděli. Připadali si jako na jiné planetě. Viděli skály fantastických tvarů a barev, krajina se jim jevila jako nádherná. Postupně nabývají přesvědčení, že toto místo, dnes tak nehostinné a liduprázdné, muselo být kdysi hustě zalidněno. Nacházejí stopy po dávných obyvatelích – pozůstatky kanálů, hrází, malých přehrad a žlabů svědčící o tom, že tu kdysi byla voda.

Co je nejvíce zaujalo, byly obrovské skály připomínající sochy. Otázka, zda jde o neuvěřitelné hříčky přírody, nebo o výtvořiny prastaré neznámé civilizace, je stále předmětem sporů. Výškou těmto sochám nemohou konkurovat ani známé „moai“ na Velikonočním ostrově.

Vypadá to, že prehistoričtí „umělci“ přírodní útvary přinejmenším opracovávali, upravovali tak, aby získaly podoby buď zvířat, nebo i lidí. Tak tu účastníci expedice mohli vidět žabu, činčilu, koně, kondora, ale i mamuta! Jako nejzáhadnější se jim jevily kamenné tváře vysoké přes deset metrů, jimž indiáni dali názvy – například Pomník lidstva. Všechny tyto fantastické útvary zaujaly cestovatele více než pyramidy a sfingy v Egyptě. Podle archeologa prof. Makowského se stále ještě neví, zda jde o skály nebo sochy, ale pokud by šlo o sochy, pak o velice staré (nejméně 10 000 let). Z toho by tedy vyplývala potřeba přepsat dějiny předkolumbovské Ameriky.

Na plochem vrcholu stolové hory našli cestovatelé ruiny příbytků. Narazili dále na obrovské pohřebiště – na plochu s rozházenými lidskými kostmi, na celé město mrtvých, obrovskou nekropoli. Vzhledem k tomu, že takové množství lidí by tady ani nemohlo žít, se dá soudit, že mrtví sem byli přinášeni z celého okolí (byly jich tisíce). Hroby byly původně jistě bohatě vybaveny, ale dnes jsou holé a prázdné, o což se postarali vykradači. Ti tu ostatně působí dodnes, ale na Marcahuasi už dnes téměř nic nenajdou – jen střepy a kousky keramiky.

Proti názorům archeologů, kteří připouštějí lidský podíl na bizarních skalních útvarech (např. dr. Diego Villa Lobos tvrdí, že o sochu jde tehdy, když její charakteristické znaky nezanikají, jestliže se přibližujeme a když má hlava patrné oči – a ty autor našel) geologové považují skály na Marcahuasi za výtvořiny výlučně přírodní, vzniklé střetem měkké horniny s vedrem, sluncem a noční zimou. Na výšině převládá bílý andský diorit, který je křehký, takže nutně vznikají bizarní tvary. I změny barevnosti skal během dne vysvětlují jako výsledek chemických reakcí.

S jakými fantastickými teoriemi a názory se autor knihy setkal? Před zahájením vlastní expedice se seznámil ►

s místním domorodcem z městečka San Pedro, obcí pod horou Marcahuasi, donem Severianem. S ním se pak při návštěvě Marcahuasi vydá k nejvyššímu bodu mesety – k tzv. Tvrzi. Severiano je přesvědčen, že výšina žije svým životem, že ji lze zranit. Autorův noční zážitek, kdy jakoby slyšel dusot koně, který byl ve dne skalou, vysvětluje jako sen, protože sny jsou pro indiány součástí skutečnosti. Tomu ale autor nemůže uvěřit a má dojem, že mohl být pod vlivem nějaké halucinogenní látky (takové rostliny se tam vyskytují). I v šamanských praktikách hrají úlohu různé substance drog. Don Severiano je přesvědčen, že výšinu v dávných dobách ovládali velcí vládcové, učedníci bohů. O tom prý svědčí obrovské kamenné zdi, které by těžko mohla utvořit příroda. Pokud by šlo o dílo lidských rukou, pak by muselo vzniknout mnohem dříve než sfingy a pyramidy. Tvrdí, že výšinu ovládli žáci bohů v době potopy. A ti bohové přišli z Atlantidy! (Vědec dr. Villa Lobos vysvětluje, že pokud indiáni mluví o bozích, mohou mít na mysli přírodu – bohové času, deště, sněhu...) V dobách potopy měla být náhorní plošina opravdovou předkolumbovskou Noemovou archou, kde mnozí našli útočiště.

Sám autor vyslovuje fantastickou domněnku, že Marcahuasi může být samo o sobě stupňovitou pyramidou, pravzorem pro mastaby v Egyptě. Mohla sloužit jako nebeská terasa pro odesílání bohů do záhrobí, buď do podzemí, nebo k dalekým souhvězdím. O tom je přesvědčena i profesorka Rotworovská z Limy – podle ní jde o Orion a Plejády, což byla pro starověké Peruánce dvě nejdůležitější souhvězdí.

Před potopou se sem ukryla zvířata – a tato potopa přišla dříve než biblická! Zvířata zde tedy zkameněla, a tak vzniklo obrovské zvířecí lapidárium, které je tu dnes možno spatřit. Jsou tu ale i lidské postavy.

Autor uvažuje, zda je na tom nějaké zrno pravdy, nebo zda jde o úplný výmysl. Klade Severianovi otázku, kam se bohové poděli. Odpověď zní: do podzemí, do tunelů vyražených pod horou. Někteří spí, někteří bdí a někteří už nežijí. Severiano na vrcholu tvrze předvedl autorovi obětní rituál s oškubanou slepicí, kterou zdánlivě oživil – to však autor považuje za kejklřství.

Don Severiano tvrdí, že existuje odvar, který člověka přenesení do minulosti, nebo do budoucnosti. A zkamenělá zvířata ožívají, když někdo poruší jejich klid. Když autor vyprávěl svému příteli – pokořiteli Everestu i Annapurny – svou příhodu s nočním

oživlým koněm, zeptal se přítel, v jaké nadmořské výšce to bylo. Naznačil tím možnost sluchových klamů vlivem vysokohorské nemoci. A Anna Ostrzycka upozornila výpravu už před odjezdem do Peru na to, že se tam mohou setkat s magií. Pro indiány jsou sny skutečnější než reálný svět.

Indiáni věří v existenci podzemního světa a vyprávějí si, že skály na náhorní plošině v noci září velmi intenzivním světlem. Vědec Carlos Castaneda, který studoval halucinogenní realitu šamanů z mexického kmene Yagmi, říká, že i tam byly líčeny zářící skály, ale po požití třídenního odvaru durmanu.

A existují i další fantastické hypotézy. Např.: Marcahuasi jako paluba nebeské letadlové lodi, místo přímo předurčené k setkání mimozemských civilizací... Toto stanovisko zastává limský klub „Alfa“ a „Omega“ – vycházejí z toho, že právě z této peruánské lokality pochází nejvíce zpráv o neidentifikovaných létajících předmětech.

Místní šaman v San Pedru tvrdí, že pod náhorní rovinou je dvanáct podzemních tunelů, z toho šest je známých. Hora je podle něho vlastně prázdná. Kde se chodby křížují, je podzemní jezero, na něm ostrov se svatyní. Vchody jsou zasypány. Autor se otázel, zda tam ►

někdy šaman byl. Nebyl, ale pije ayahuascu! Šaman tvrdí, že uvnitř je mnoho zlata a cenností. Autor byl u toho, když vesničané slavili fiestu a všichni popíjeli „chichu“ a šaman tancem hovořil s božstvy. Jeho vytržení se přenášelo na přihlížející dav.

Systém podzemních chodeb byl objeven roku 1986. Může sahát do hloubky And. V labyrintu jsou svislé štolky a rozlehlé haly spojené mnohakilometrovými chodbami. Systém je zčásti tvořen přírodou a zčásti lidmi. V tunelech se nashromáždilo množství kamenných soch, hlavně zvířat, a též tabulky s neznámým písmem. Existenci skalních tunelů, které by vedly až na Marcahuasi, vědci popírají, ale autor s přáteli našli tři ústí. Průchody však byly blokovány obrovskými kameny. Polský speleolog a badatel o Latinské Americe Kuczyński se zabývá staromexickou historií. Mluví o kresbách Mixtéků, z nichž je patrné, že měli znalosti, ke kterým Evropané dospěli až ve 20. století. Konkrétně: znali buněčnou podstatu života, věděli, že buňky obsahují chromozomy, věděli o kyselině DNA, o grafickém kódu, uvědomovali si, že informace zapsaná prostřednictvím DNA může být přetvořena v nový život. A to vše ještě před konquistou. Je otázka, jak se tyto pokročilé znalosti biologie mohly dostat do Střední Ameriky. I dr. Kuczyński připouští, že to mohlo být z Atlantidy, s kterou je spojován ostrov Bikiny, jeho dlážděné dno. Podle Severiana indiáni pro Atlantidu užívají názvu Manikita, což znamená „daleko odtud“. Kuczyński za možné vysvětlení pokročilých znalostí z oboru biologie také považuje intuitivní poznání – za použití halucinogenních rostlin uvádějících do narkotického transu, čímž se indiáni dostávají do „jiné skutečnosti“, která se díky intenzitě a bohatství zkušeností stává zcela reálnou.

Doktor Chaviér Cabrera jde ve svých úvahách až tak daleko, že vykládá o schopnostech starověkých Peruánců upravovat pomocí zplošťování lebek prokrvení mozku. Díky tomu mohli snít v bdělém stavu a ovládat celou řadu věd – zvláště biologii a genetiku. Znalí prý transfuzi krve a uměli transplantovat ledviny. Na černých kamenech z Iccy a Ocucaje, které vlastní, je například vyryta scéna, jak indián jede na dinosaurovi! To už je pro vědce příliš. Samozřejmě je obviňován z podvodu.

Profesor Rostworowski tvrdí, že staří Peruánci létali v horkovzdušných balonech a vzdušná plavidla, jejichž odvážnými piloty byli kněží, se už

podářilo rekonstruovat. Co k tomu dodat? Těžko tomu lze uvěřit.

V Nazce, malém městečku ležícím 400 km jižně od Limy, byla ve 40. letech objevena nejrozsáhlejší archeologická památka světa – gigantické povrchové kresby, které je možno spatřit pouze z ptačí perspektivy. Jedná se o tzv. geoglyfy – zvířecí figury i 200 metrů dlouhé – a čáry. Objevil je Pavel Kosak při rutinním letu v r. 1942 a označil je za osmý div světa. Podle E. von Dänikena jde o gigantické letiště pro mimozemšťany. Autor knihy sám v UFO nevěří. Je přesvědčen, že musí existovat pravděpodobnější vysvětlení, nemůžeme nevěřit ve schopnosti člověka. Řada Peruánců ho však přesvědčuje o opaku a podává svědectví o záhadných úkazech. Podle profesora Makowského by u geoglyfů mohlo jít o předkolumbovský protějšek Cheopsovy pyramidy – ovšem upozorňuje, že jde o spekulaci, a proto používá podmiňovacího způsobu. Ale otázka by se neměla donekonečna ignorovat.

Účastníci výpravy viděli na Marcahuasi dvě obrovské hlavy, které na ně shlížely ze svislého úbočí stolové hory. Měly rysy Olméků, příslušníků první civilizované společnosti ve Střední Americe. Jejich nejstarší stopy nalezené v Mexiku jsou staré 30 000 let. Kamenné čedičové hlavy s tlustými rty a plochými nosy mají negroidní rysy. Takoví lidé dnes žijí v Africe. Podle profesora Wiercinského lze soudit na transatlantickou migraci v dávných dobách – na dřevěných člunech nebo vorech (viz cestu Thora Heyerdahla v 70. letech, která toto měla dokázat). Kultura Praolméků v Peru se zřejmě začala rozvíjet před 10 000 lety.

K jakým závěrům výprava dospěla?

Náhorní plošina byla obydlena již asi před 10 000 lety. Byla zároveň pyramidou, svatyní a gigantickým pohřebištem. Na jedné straně tu tesala příroda silou času a větru, na druhé straně člověk. Pravděpodobně tu byla kolébka předkolumbovské kultury. Mnoho hádanek zůstalo nerozluštěných a je jasné, že jejich vysvětlení je ještě v nedohlednu. Zatím byla jen poodhalena rouška, protože věda se stále brání uznat věci, které se těžko vysvětlují racionálně.

Expedice skončila a její účastníci se vraceli přes další zajímavá místa do Polska. Vraceli se se vzorky kamenů a s úlomky keramiky, dále s diapositivy a fotografiemi (skoro 1 000 záběrů, z nichž nejzajímavější jsou v knize), s desítkami stránek poznámek a s mnoha zkušenostmi. Mají plán vrátit se

příště s kamerou a televizním štábem, což se uskutečnilo následující rok 1999, kdy byl natočen padesátiminutový dokumentární film.

Kniha je psána velmi zajímavě a poutavě, i když některé vývody jsou diskutabilní. Autor má vytříbený styl, střídá zajímavé vyprávění o cestě se vzpomínkami na to, co jí předcházelo a uvádí řadu svědeckých výpovědí. Kniha má i beletristické hodnoty, např. nás mohou zaujmout působivá líčení, jejichž příklad uvádím na závěr:

„Chuchvalce mlhy valící se z údolí stoupaly stále výš a výš a majestátně, beze spěchu, se slévaly s mraky na obloze. Hustých mračen a mlžných par stále přibývalo, jako by jich někde v okolí San Pedra byla nevyčerpatelná zásobárna. Oblaka mířící vzhůru narážela na mraky klesající shora. V místě jejich styku, tam, kde nadýchaná vrstva prostupovala tou hutnější, se rodilo prapodivné, originální divadlo. Na nebi, na pozadí purpuru, zlaté, fialové a jen několik sekund trvajících tajemných odstínů šedi, vznikaly fantastické tvary. Jako by se stáda koní v trysku náhle, hnána větrem, přetvářela ve fregaty a galeony tančící na vlnách; jako by se tváře a masky měnily v zástupy válečníků hrozivě potřásajících oštěpy a v bitevní vravě rozháněly rytíře oděné do brnění...“

(Str. 128, začátek kapitoly Oči kondora) ■

Obrázky: www.wikipedia.org

Literatura

Metro 2033

Dmitry Glukhovskij

(Recenze byla vytvořena ve spolupráci s Topzine.cz)

Metro 2033. Tento název jste už určitě někde slyšeli, ať už ve spojitosti s knihou či její herní adaptací. Je také docela pravděpodobné, že jste ji již někdy v minulosti četli, neboť knížka původně vycházela po jednotlivých kapitolách na autorových webových stránkách. Pokud samozřejmě umíte rusky.

Jak už název napovídá, příběh se odehrává v roce 2033. Po atomové válce zbytky lidí přežívají v tunelech moskevského metra. Na stanici VDNCh žije Arťom. Na svého pravého otce si už nepamatuje a jeho matka zahynula při útoku na stanici Timirjazevkaja, na které Arťom kdysi žil. Nyní mu dělá náhradního otce voják, jenž ho zachránil při útoku na Timirjazevkaju. Život je jednotvárný. Hlavní hrdina pracuje v továrně na houbový čaj a občas zajde na hlídku. Ovšem poslední dobou nejsou hlídky to, co bývaly. Po jedné Arťomově neuvážené výpravě do neobydlené části metra začnou VDNCh napadat podivné příšery. Pro nedostatek slov jsou nazývány jednoduše Ďablové. Je jich čím dál více, a pokud VDNCh padne, bude mít celé metro problémy.

Jednoho dne se na stanici objevuje zvláštní člověk, jehož úkolem je zničit Ďably. Pověří Arťoma posláním – odejít do Polis

a tam vyhledat jistou osobu. A tak se hrdina vydává na dlouhou cestu, jejíž účel mu zůstává dlouho skryt.

Možná vám myšlenka pouhého putování do cíle určení (jenž zabere asi polovinu knihy) bude připadat nudná, ale u Glukhovského to neplatí. Poté, co zůstali lidé v metru odříznuti od okolního světa, začali si budovat vlastní malé státečky. Celému metru vévodí Polis – spojení čtyř stanic v jedno menší město. Je to poslední místo, kde lidé ještě žijí jako lidé a kde existuje snaha o zachování lidské kultury. Další velmocí v metru je Hanza – pojmenovaná podle středověkého svazu severoněmeckých obchodních měst. Ale to ještě není všechno. Kupříkladu přímo vedle centra Čtvrté říše vede takzvaná Rudá linka, celá obývaná komunisty. Je vidět, že autor si dal na svém Metru záležet a vytvořil samostatný funkční systém, v němž se lidé vrací ke starým tradicím.

Příběh je sám o sobě jedinečný, má rychlý spád a skvělou vlastnost čtenáře rychle chytit a nepustit. Dočkáte se i dějových zvratů, z nichž některé jsou dost zásadní. Ponurá atmosféra se mísí s obsáhlými popisy jednotlivých lokací, ale zase ne natolik detailními, aby začaly nudit. Nejspíše dokonce zatoužíte doopravdy navštívit moskevské metro. Všechna ta lidská beznaděj se vám na dlouhou dobu vryje do paměti spolu s osobnostmi jednotlivých postav. Autor podle rad čtenářů dovedl všechno takřka k dokonalosti.

Pochvalu si také zaslouží popisy a konstrukce jednotlivých společenství, jež metro obývají. Možná vám mohou připadat až příliš fantaskní, ale když se na

to podíváte z jiného úhlu, zjistíte, že žádné z nich vlastně není až tak nereálné, jak se na první pohled zdá, a vlastně by se něco takového mohlo v tomto prostředí dokonce i očekávat. Bylo by ovšem lepší, kdyby se každému z nich dostalo více prostoru.

Dílo se právem honosí titulem Světový apokalyptický bestseller. Autorovi se podařilo vytvořit dokonalou iluzi světa po jaderné válce. A to celé je vyprávěno formou, jež je srozumitelná, ale také se pro tuto knihu výborně hodí. Ale abych pořad jen nechválil – stejně tak se vám párkrát přihodí, že se v ději zamotáte, a tak si některou pasáž radši přečtete znova. Občas se také může směr putování hlavního hrdiny zdát nelogický a na mysl vyvstanou otázky typu Proč šel tamtudy, i když tudy by to bylo lepší?. Bohužel, někdy se stane, že vaše otázky nebudou zodpovězeny. Avšak všechny tyto nedostatky jsou hravě přebity všemi kvalitami této výborné knihy.

Za cenu okolo 400 Kč dostanete 472 stránek kvalitního a strhujícího čtení a k tomu dvě mapy celého Metra – jednu aktuální a jednu (možná) budoucí. A i když zrovna nejste fanouškem apokalyptických či postapokalyptických knih, tento příběh vás zcela jistě zaujme svojí originalitou.

Hodnocení: 80 % (velmi dobré)

Stručné info: *Autor:* Dmitry Glukhovskij, *Překlad:* Rudolf Řezábek, *Obálka:* 3H Creative Studio, *Nakladatelství:* Euromedia Group – Knižní klub, *Měsíc vydání:* duben 2010

Jan Holan

Krutá hra**Dan Simmons**

Dana Simmonse nejspíš ani nemusím představovat, neboť ho každý čtenář současně sci-fi a fantasy velmi dobře zná. Pro ty, kteří se ve světě fantastických knížek tolik nepohybují: Simmons je světově známý americký autor sci-fi, fantasy, hororu, ale i historických románů a detektivek. Proslavil se hlavně knihami *Hyperion*, *Pád Hyperionu*, *Endymion* a *Vzestup Endymionu*. *Krutá hra* je první díl Simmonsovy trilogie o detektivu bez licence Joeovi Kurtzovi. Jedná se o detektivku americké drsné školy.

Simmons vypráví příběh o soukromém očku Joeovi Kurtzovi, kterému zavraždili jeho partnerku. Aby se pomstil, vyhodil jednoho z vrahů z okna. Za tento čin si odpykal jedenáct a půl roku ve vězení. V něm zachránil život synovi důležitého mafiána dona Farina. Po návratu z vězení pro dona začal vyšetřovat záhadné zmizení rodinného účetního. Nyní však tajně, protože přišel o svoji licenci a neměl žádnou naději na její vrácení. Návrat ke své bývalé obživě zakrýval internetovou seznamkou. Celou situaci zkomplikuje Malcolm Kibunte a jeho kumpáni.

S *Krutou hrou* nahlédnete do temného buffalského podsvětí, obchodu s drogami a zbraněmi. Simmons vás seznámí s různými typy pistolí a samopalů a ukáže, kolik toho o nich ví.

Hlavní klady knihy vidím ve svižném a zábavném ději a ve skvělém Simmonsově vyprávění příběhu, při kterém se ponoříte do života pravých gangsterů. Nemohu ovšem zapomenout na řadu nečekaných zvratů a zajímavou pointu. Jediný zápor této knihy, který jsem našel, je v malém množství rysů klasické detektivky. Kurtz skoro nic nevyšetřoval, většinu zjistil v jednom okamžiku a ne kvůli svému geniálnímu mozku. Ale i přesto můžu říct, že čtení *Kruté hry* pro mě bylo zábavou, někdy nešlo přestat se unášet příběhem a věnovat se něčemu jinému. Podle mě se jedná o velmi zdařilou knihu, tudíž ji mohu doporučit všem milovníkům detektivek, thrillerů a gangsterů. A samozřejmě také fanouškům Dan Simmonse, kteří si ji nemohou nechat ujít. Pro ně jen dodám, že u nakladatelství BB art vyšly další dva příběhy o Kurtzovi s názvy *Kruté mrazy* a *Krutý osud*, takže se rozhodně máme na co těšit.

Hodnocení: 80 % (velmi dobré)**Stručné info:** *Autor:* Dan Simmons, *Překlad:* David Petřů, *Obálka:* Bohumil Fencel, *Nakladatelství:* BB Art, *Měsíc vydání:* duben 2009**Tomáš Křivohlavý****Roboramus****Stanislav Švachouček**

Nejsem si jist, zda jsem se kdy tolik zasmál u povídání o otvíráku na konzervy.

Věřili byste, že má svůj vlastní pohled na život? Stanislav Švachouček tomu očividně věří, a tak mají jeho otvíráky svoji vlastní filozofii, která se celá otáčí kolem vykrajování koleček do konzerv. Co? Ach ano. Nejen do konzerv. Proč ne třeba do masa?

Celá kniha ale není o přednostech konzerv. Dál se můžeme dočíst pravý důvod, proč první člověk letěl na měsíc, proč řekl právě „Malý krok pro člověka...“ a kdo v té době byl pravým prezidentem USA. Jak je tedy poznat na těchto dvou případech, jednotlivé povídky na sebe vůbec nenavazují a nemají nic společného.

Celá sbírka si zakládá hlavně na pointách. Jak bylo řečeno v předmluvě JWP – do každých deseti stran dostal Slávek Švachouček tolik nápadů, že kdejaký západní autor by z nich mohl čerpat pro několik sérií svých knih. Vše je také napsáno až absurdně sympatickým stylem. Říká se, že pan Švachouček píše hrozně pomalu, ale věřte, stálo to za to. Takže pokud vás vždy oslňovali hluší, osmipohlavní a chapadlovití hráči na housle, je pro vás tato kniha jako stvořená.

Hodnocení: 75 % (dost dobré)**Stručné info:** *Autor:* Stanislav Švachouček, *Obálka:* Petr Súkeník, *Nakladatelství:* Straky na vrbě, *Rok vydání:* 1999**Metoděj Novotný**

Spirit

*Komiksy, které u nás nevyšly***Tomáš Křivohlavý**

Každý z nás už se někdy setkal s komiksem. Můžeme se s ním setkat v novinách, v časopisech, na tričkách anebo si ho prostě můžeme přečíst jako knihu z knihkupectví.. Dnes mají komiksy velkou popularitu, tomu nasvědčuje řada filmů natočených podle komiksů (*Watchmen*, *Temný rytíř*).

Jen velmi malá část těchto uměleckých médií vznikla v České republice, ale přece jenom zde máme komiksy od skvělého Káji Saudka nebo Jiřího Gruse a mnoha dalších. Zahraniční nám skvěle překládá třeba Jiří Pavlovský nebo Jan Kantůrek, ale ani oni nestíhají přeložit všechno, na co zrovna máme chuť. A proto jsem si pro vás připravil seriál, ve kterém vám v každém díle ukážu nějakého komiksově hrdinu, který se u nás zatím neukázal, a komiksy, ve kterých je schovaný. Jako takového prvního hrdinu jsem si vybral Spiritu, protože je v Čechách už trochu

známý a je jedním z první komiksových superhrdinů.

Spirita vymyslel v roce 1939 Will Eisner. Tehdy ještě hrdinové jako Superman nebo Batman teprve začínali, a proto se inspiroval hlavně Zorrem. O tom se můžeme přesvědčit při pohledu na jeho typickou škrabošku.

Komiksy o tomto hrdinovi vydává nakladatelství DC Comics, které se postaralo o pokračování v Eisnerově díle dnes. Spiritu píšou takoví borci, jako je Jeph Loeb nebo Sergio Aragonés.

Kdo je Spirit? Je to muž v modrém obleku, s krvavě červenou kravatou, a jak už jsem se zmínil, se škraboškou. Jeho pravé jméno je Denny Colt, který býval policistou v Central city v USA a sloužil pod komisařem Dolanem, ale jednoho dne přišel o život. Avšak vrátil se jako duch Central city, aby mohl znovu s Dolanem vyšetřovat zločiny a chránit město. Ne vždycky se mu to ►

povede, jak by chtěl, a někdy může vypadat nemotorně a směšně, ale většinou to dopadne dobře.

Přečetl jsem si komiks *The Spirit: The Diamond Exchange* od Sergia Aragonése a Mark Evaniera a dvojdlí *The Spirit: Celtic stone* od Mika Plooga a Dana Greena.

V *The Diamond Exchange* Spirit vyšetřuje výměnu diamantu za 10 milionů dolarů za padělek. Případ Spiritu zavede až do Paříže na soutěž krásy, kde se pro výherkyni objeví dvě korunky s dvěma diamanty, jedním nepravým a jedním, který Spirit hledá. Ale místo toho, aby do

Central city přivezl pravý diamant, ukáže, jaký je to moula, a vrátí se s pouhou náhražkou.

V dalším příběhu Spirit hledá Dolanova synovce Dennyho, který má ke strýci přijet, ale místo toho ztratí paměť a dostane se k partě ubožáků hledajících magický keltský kámen. Ta parta si myslí, že ho má on ve své tašce, ale v ní jsou jen rajčata a brambůrky. Než Dennyho Spirit dokáže najít, přivolají mystického skřítku Cormaca McCormaca. Kámen naneštětí nehledají jen oni, ale i americká armáda a šílená Adios. Adios zajme Spiritu a odjede na opuštěný ostrov. Budou ji následovat Denny se svými

společníky a armádou. Spirit se osvobodí a najde keltský kámen v jiné tašce. Když ho uvidí Cormac, vezme artefakt a zmizí s ním.

Na motivy příběhů o Spiritovi Frank Millar (*Sin City*, 300) v roce 2008 natočil akční a vtipný film se Samuelem L. Jacksonem a Gabrielem Machtem. I když má film nevalné hodnocení, stojí za to ho vidět.

Příběhy o Spiritovi se mi líbí, jak jako komiks i jako film, a doufám, že se jednou na pultech knihkupectví objeví komiksový příběh o sympatickém moulovi se škraboškou i v češtině. ■

Born Of Hope

Jan Cepník

Zrození naděje (jak by se dal název filmu přeložit) je další neziskový film, který natočili fanoušci „Pána prstenů“ pro ostatní fanoušky této ságy.

V září 2009 jsem vám ve filmové rubrice Camelotu představil fanouškovský film *The Hunt For Gollum* (Hon na Gluma). Zrození naděje pochází od jiných tvůrců, ale Honu na Gluma se v mnohém podobá. Film je umístěn na internetových stránkách www.bornofhope.com, kde ho může zdarma zhlédnout každý zájemce. Dokonce jsou zde k dispozici i české titulky (a také titulky v dalších 18 jazycích)! Kdyby se vám nedařilo se k nim proklikat, doporučuji stránku www.youtube.com/watch?v=qINwCRM8acM.

Na vzniku filmu se podíleli lidé doslova z celého světa. (V závěrečných titulcích jsou uvedeny národnosti komparzistů.) Převládají Angličané a Američané, ale jsou zde i komparzisté z Austrálie, Kanady, Finska, Polska, Rakouska, Japonska a dalších zemí a dokonce i jeden Čech! Mezi herci nejsou žádná známá jména, a proto je nebudu jmenovat. Zmínil bych pouze režisérku Kate Madison, která se ve filmu zároveň objevuje v úloze hraničářky Eldarain ☺

Děj filmu je inspirován několika odstavci z Tolkienových dodatků k trilogii *Pán Prstenů*. Popisuje seznámení Aragornových rodičů Arathorna a Gilraen a události, které se odehrály v té době. Ve filmu je zachyceno také Aragornovo dětství. Oproti Honu na Gluma je děj filmu zcela plnohodnotný. Objevuje se zde mnohem více postav, milostná zápleтка i několik humorných scén. ☺ Nechybí ani bojové scény se skřety (které byly podle mě snad jediným slabším článkem celého filmu).

Také scénérie jsou mnohem pestřejší a barevnější než u Honu na Gluma. (Tím nechci Honu na Gluma nijak odsuzovat. Všechny fanouškovské filmy jsou mi velmi sympatické a podle mě zasluhují obdiv ;-)) Zrození naděje bylo navíc částečně financováno sponzory, zatímco Honu na Gluma financovali výhradně sami jeho tvůrci.)

Stejně jako Honu na Gluma i Zrození naděje vychází po audiovizuální stránce ze známého filmového zpracování „Pána prstenů“ režiséra Petera Jacksona. Rozdíly mezi profesionálním a „amatérským“ zpracováním jsou minimální. Tvůrci Zrození naděje si samozřejmě nemohli dovolit tak velkolepé scény jako štáb Petra Jacksona, ale to vůbec nevadí. Ještě jednou bych vyzdvihl hezké scénérie, dále pak kostýmy

(včetně masek skřetů), hudbu, počítačovou grafiku i herecké výkony.

Stejně jako u Honu na Gluma zřejmě platí, že někteří členové štábu se tvorbě filmů věnují profesionálně, a měli tedy k dispozici prostředky, které jsou pro skutečné „amatéry“ nedostupné. Všichni, kteří se na natáčení podíleli, však pracovali zadarmo ve svém volném čase. To, jak snímek Zrození naděje vznikal, můžete sledovat v několika krátkých „filmech o filmu“ *Behind The Scenes*, které jsou též umístěny na stránkách www.bornofhope.com. (Musím se přiznat, že tentokrát jsem *Behind The Scenes* z časových důvodů neviděl.)

Hodnocení: 80 % (velmi dobré)

Zdroj: <http://tolkien.clanweb.cz/?p=471>

Obrazky: www.bornofhope.com

Do roka a do dne

Adam Pechar

„Hmm.“ Zaklapl jsem notebook a promnul jsem si oči. Má studnice fantazie byla naprosto prázdná. Po půlhodině civění do monitoru jsem nenapsal ani řádku.

Tímto způsobem tu povídku do hororový soutěže nikdy nedokončím. Ale kde sehnat trochu inspirace? Co takhle něco s pekelnou tematikou, to dneska letí.

Podíval jsem se na mobil.

Půl dvanácté. Asi už to zabalím.

A v tu chvíli mě to napadlo. Jen tak ze zvědavosti jsem na displej nacvakal devět šestek za sebou a dal volat. Ozvalo se vytáčení. Takže číslo existuje.

A proč by jako nemělo existovat? Zasmál jsem se vlastní hlouposti.

„Pravě jste se dovolali firmě Peklo s.r.o. Z nabídky menu zvolte důvod vašeho volání.“ Usmál jsem se. *Na čem se dneska lidi nesnaží vydělat.*

„Pokud máte zájem o prohlídku pekla, stiskněte jedničku. Pokud požadujete reklamaci na některý z našich výrobků, zmáčkněte dvojku.“ To jsem si mohl myslet, další prodejna blbostí, co se snaží zbohatnout na čemkoli.

„-Pokud máte zájem zaprodat duši za splnění přání, stiskněte trojku.“ Úsměv se mi viditelně rozšířil.

Co to asi bude za ptákovinu. Pomyslel jsem si a s úšklebkem zmáčkl trojku.

„Vyčkejte moment. Během chvíle vás přepojíme na některého z našich operátorů.“ Zahlaholil příjemný ženský hlas.

Čekání trvalo asi tři minuty a během té doby mi v mobilu hrála písnička Highway To Hell od AC/DC.

„Dobrý den, pane Ledre. Mé jméno je Lucius. Tak vy máte zájem o jednu z našich výhodných smluv? Máme tu několik exkluzivních nabídek, například splnění přání úrovně první třídy za upsání duše s dobou platnosti jeden rok, nebo splnění přání úrovně druhé třídy za upsání duše s dobou platnosti dva roky. U naší firmy Peklo s.r.o. naleznete vše, po čem vaše srdíčko zatouží. Nabízíme okamžitý splnění přání se stoprocentním účinkem. Tak co říkáte, pane Ledre? Měl byste zájem?“ zeptá se se zjevným zájmem operátor.

„Odkud znáte moje jméno?“ Smích se vytratil a nahradilo ho podezření.

Odkud může znát mé jméno? Že by to opravdu bylo... Ne, to je přece nesmysl.

„Ale pane Ledre, nebuďte směšný. Dovolal jste se do pekla. My víme ledaco. Opravdu nemáte zájem o naše služby?“ řekl klidný a přátelský hlas z mobilu. A vsadil bych se, že Lucius se na druhé straně telefonu mírně pousmál.

„Ne, ty šmejde,“ řekl jsem a típnul hovor.

Zhasl jsem světla a lehl si do postele. Hlavou mi stále probíhaly myšlenky ohledně toho hovoru.

Co to bylo za hloupý vtíp? A kde vzali mé jméno? To nemůže být peklo. Peklo neexistuje.

Nebo jo? Jasně, že neexistuje, ty pitomče. Copak jsi zapomněl, že jsi ateista jako poleno?

Nevydržel jsem to. Zvědavost mě přemohla a já opět zavolal na to samé číslo co minule.

„Ale dobrý den, pane Ledre. Já vás tak rád slyším. To mi nebudete věřit. Báł jsem se, že již nezavoláte. Ale vidím, že jste rozumný člověk. Představte si, co všechno si můžete přát.“ Z Luciova hlasu byly cítit známky nadšení.

„Hahaha, tohle je opravdu humorné. Tak dobře, беру přání první úrovně na dobu trvání jeden rok. To jsem zvědavý na ty vaše hokusy pokusy.“ uchechtl jsem se.

To jsem zvědavý, co na to řeknou ti chytráci. Určitě to bude nějaká mobilní firma, co si účtuje velké peníze za čas hovoru. Určitě.

„Jste si jistý, pane Ledre?“ zeptal se mě Lucius.

Aha, s tím nepočítal. Snaží se prodloužit dobu našeho hovoru. Je to jasný.

„Jo, jsem si jistý. A jak ti teď podepíšu smlouvu svojí krví, když spolu telefonujeme, ty chytráku? No, co mi na to odpovíš?“ Řekl jsem a se zájmem čekal, co si Lucius vymyslí.

„V tom případě na obrazovku napište své číslo A o krev se postaráme my.“ Lucius přešel mé posměšné poznámky a mluvil stále klidným a slušným hlasem. Profík.

Naťukal jsem číslo na obrazovku. Po dopsání jsem se řízl o jeden z rohů rozklápěcího mobilu a na obrazovku dopadla kapka krve. Na ní se vzápětí objevil rudý nápis: Potvrzeno.

Náhoda!

„S vámi je opravdu radost spolupracovat, pane Ledre. Jaké tedy bude vaše přání?“

No co si mám přát? Vždyť je to hloupost. Celé je to podvrh. Volal jsi přece kvůli povídce, tak si přej, aby se z tebe stal slavný spisovatel.

„Chci se stát slavným spisovatelem.“ vybalil jsem to na něj a čekal na jeho odpověď.

„Maličkost, pane Ledre. Maličkost. Během dvanácti hodin se služba aktivuje. Nyní se s vámi budu muset rozloučit. Až smlouva vyprší, zavolám vám nazpět. Zatím se mějte. Na shledanou.“ řekl Lucius a hovor se ukončil.

•••

Když jsem vyhrál hororovou soutěž povídek, říkal jsem si, že je to náhoda. Když během čtyř měsíců vyšel můj první román a stal se bestsellerem v České republice, stále jsem si namlouval, že je to prostě mým talentem. Ale když se stal nejprodávanějším v Americe a západní Evropě, pochopil jsem, že to nebude náhoda.

•••

Zbýval měsíc do konce období, které jsme měli smluvně dohodnuté s tím podivným operátorem.

Byla již noc a já jsem ležel v posteli. Nemohl jsem usnout. Bylo mi horko a hlavou mi pluly otázky, které mě nenechaly usnout. Zvedl jsem se z postele a zamířil do koupelny. Opláchl jsem si obličej. Podíval jsem se do zrcadla. Za uplynulých jedenáct měsíců jsem zhubl o pět kilo a zbledl. Pod očima se mi objevily namodralé kruhy.

Chvíli jsem se díval na tvář. Najednou se zrcadlo začalo jakoby zamlžovat a tvář zmizela.

Po chvíli se na něm opět začaly formovat tvary tváře. Ovšem tváře, která mě naprosto vyděsila. Ztuhl jsem a na záda se mi orosila studenými kapkami potu.

V zrcadle se na mě šklebil rudý znetvořený obličej s dvěma rohy. Jeho oči mě propalovaly a trvalo mi několik minut, než se mi povedlo pohnout z místa.

Trhavým pohybem jsem vyběhl z koupelny do pokoje a posadil jsem se na postel. Hlasitě jsem dýchal a srdce mi bušilo, jako by mělo každou chvíli explodovat.

„Píp,“ protrhl ticho zvuk z reproduktorů mobilu. Trhl jsem sebou a podíval se na stůl.

Když se dál nic nedělo, po chvíli jsem se osmělil a vyrazil ke stolu pro mobil.

Na mobilu byla nepřijatá zpráva. Zpráva od čísla s devíti šestkami. ►

Ruce se mi třásly natolik, že se mi tlačítko "otevřít" povedlo zmáčknout až napotřetí.

Vážený zákazníku, oznamujeme vám, že naše smlouva vyprší za dvacet osm dní a blíží se tedy doba platby. Chceme vás pouze upozornit. A přeje me hezký zbytek měsíce. S pozdravem Lucius.

Polkl jsem a zíral na SMS. Na obrazovce se opět objevil démonův obličej. Odhodil jsem mobil na stůl a vrátil se na svou postel.

•••

Jestli jsem dřív trpěl nespavostí, teď jsem už nespál skoro vůbec. Odmítal jsem nabídky na rozhovory a nezvedal telefony od nakladatele.

Nejdřív mi pomáhala práce, ale nemohl jsem se na ni soustředit, protože jsem stále musel myslet na to, že jsem prodal svou duši peklu.

Příliš jsem nevlézel z bytu, a když už jsem vyrazil ven, bezcílně jsem bloudil. Jak se den zúčtování blížil, postupně jsem viděl onu tvář všude. Začínala mě dohánět k šílenství.

•••

Nadešel den vypršení smlouvy a já jsem se zabarikádoval u mě v bytě. Něco jsem o tom našel na internetu, a tak jsem se zařídil podle rad a pořídil si několik předmětů na ochranu před negativní magií a sehnal si pistoli. Ne, že bych věřil, že mi moc pomůže, ale se zbraní v ruce je člověk vždycky jistější.

Kolem celého pokoje jsem vysypal sůl, protože jsem se dozvěděl, že pomáhá odhánět temnou magii. Na krk jsem si nandal všechny možné amulety a do bouchačky se mi povedlo sehnat několik stříbrných kulek. Ta noc měla rozhodnout o všem, a tak jsem nic neponechával na náhodě.

•••

Na hodinách odbila půlnoc a přesně v tu chvíli mi došla i SMS na mobil. Tak trochu jsem to čekal, ale stejně jsem sebou cuknul.

Vaše smlouva je u konce platnosti. Během krátké chvíle přijde k vyrovnání.

Ozvaly se hlasité rány na dveře. Neodvážil jsem se ke dveřím bytu. Stál jsem stále na stejném místě a v ruce pevně svíral bouchačku.

V kapse se mi opět ozval telefon, tentokrát však melodie. Konkrétně Highway To Hell od AC/DC, přesto, že jsem ji jako vyzvánění vůbec neměl nastavenou. Chvilí jsem zíral na mobil, na

displeji zářilo staré známé číslo. Číslo pekla.

Nakonec jsem se odhodlal a telefon vzal.

„Dobrý den, pane Ledre. Ale copak to vyvádíte. Snad nechcete porušit smlouvu, kterou jsme spolu uzavřeli. Vy jste mi ale filuta.“ řekl Lucius medovým, až dětinským hlasem, které jsem tak dobře znal z hororu od masových vrahů.

„Ale, ale to není fěr. Já jsem nevěděl, že to skutečně platí. Já jsem myslel...“ Nedokázal jsem pokračovat, jazyk se mi lepil na patro a nemohl jsem se donutit pokračovat.

„Že je to vtip? Ale no tak, nebuďte směšný, pane Ledre. Život není fěr. Uzavřeli jsme regulérní smlouvu. Takže teď buďte chlap a skončete konečně tu habaďůru.“ Konečně jsem pochopil. *On se přes sůl nemůže dostat dovnitř. Ono to opravdu funguje.*

Toto zjištění mi vlilo novou krev do žil a pomohlo mi se vzchopit.

„Seru na tebe. Zůstanu pěkně tady na místě. Víím moc dobře, že když mě nedostaneš do dvanácti hodin, tak nemáš právo na mou duši.“ Zamával jsem pistolí ve vzduchu, jako by snad mohl démon toto gesto vidět.

„Nebud' směšný, pokud budeš rozumný, můžu ti slíbit, že tvoje utrpení bude...ehm snesitelné. V opačném případě budeš trpět pěkně bolestivě. Hodně bolestivě.“ Poslední větu zdůraznil, až mi naběhla husí kůže.

„Kašlu na tebe, kozí ksichte.“ řekl jsem a típnul telefon.

Na dveře opět něco zabušilo. Všude ze stěn se začala ozývat roztodivná směsice zvuků. Mlácení do zdi. Škrábání. Chechtání. Pláč. Ječení. Vřískání. Štěbetání.

Chytil jsem se za uši. Někde jsem četl, že démon se snaží bránícího se jedince dostat z ochranného pásma ve třech fázích. První fází je sluch.

Držel jsem ruce na uších, a snažil se neposlouchat zvuky. Myslet na něco.

Něco. Na co mám myslet. To je jedno, pitomče, na cokoliv. Hlavně se nesoustřed na ty zvuky.

Začal jsem myslet na pláž. Zavřel jsem oči. Skoro jsem cítil mezi nohami písek a slyšel vlny, dopadající na břeh. Cítil vodou nasáknutý vánek a vůni grilovaného masa a hovna.

Hovna?

Ucítil jsem intenzivní zápach. Bylo to něco mezi vůní veřejných záchodků a pokojem po týdenním alkoholovém privátu. Smrad mě natolik ochromil, že jsem měl chvíli pocit, že se nemohu nadechnout.

Otevři ty dveře a běž. BĚŽ.BĚŽBĚŽBĚŽBĚŽBĚŽBĚŽ. Ne!

Vlna smradu udeřila ještě ve větší míře než dosud. Neudržel jsem obsah žaludku a pozvracel jsem se.

V tu chvíli se začala poslední fáze. Zrak.

Kolem mě se začaly formovat postavy. Netvoří valící na mě oči, podivní lidé, průměrní lidé, lidé malí i velcí, tlustí i tencí. Jako by byl kolem mě dav lidí a všichni mluvili a zpívali a mrmlali a nadávali. Neudržel jsem se vestoje a padl na kolena.

Nikdy jsem nebyl věřící, ale začal jsem se modlit. Poslední zbytky sil jsem dal do modlení.

Najednou všechno ztichlo a z dírek okolo dveří se objevilo světlo.

„Jsem anděl Marniel. Dovol mi vstoupit do místnosti.“ Řekl hluboký hlas ode dveří. Ucítil jsem jakousi vlnu naděje, která se ve mně vzedmula.

„Dovoluju, dovoluju,“ řekl jsem horlivě a zvedl se ze země.

Dveře se otevřely a do pokoje vstoupila bílá postava. Přes světlo jsem jí neviděl skoro do tváře.

„Pojď za mnou, pomůžu ti z tohoto ven.“

„Dobře,“ řekl jsem a zdráhavě vyšel z bytu.

Do hlavy mě udeřila rudá pěst, která byla dvojnásobně větší než lidská.

Následný volný pád do jedné z přilehlých zdí na chodbě mi vyrazil dech. Doslova.

Sucho v puse nahradila kovová chuť krve.

Pokusil jsem se otočit. Další úder mě srazil na zem.

„Rozdělíme si energii tři ku jedny, Marnieli. Víc nedám,“ řekl Lucius.

„Dobře, to by šlo,“ řekl Marniel a uchechtl se. Moc andělsky to neznělo.

„Proč?“ řekl jsem a pokusil se otočit na dvě postavy.

Světlo mě páliło do očí, a tak jsem si to honem rychle rozmyslel.

„Co proč?“ řekl Lucius a uchechtl se skoro lidsky.

„Proč to děláte? Proč kradete lidem duše?“

„A proč vy zabijíte zvířata a rostliny? Prostě se vám to hodí. A stejné je to u nás. Je mi líto, ale práce je hodně a čas plyne, takže pomalu budeme muset ukončit náš rozhovor. Každopádně jste udělal chybu, pane Ledre. Opravdu fatální chybu, když jste se mě pokusil podvést.“

Přestal jsem bojovat s vědomím, omdlel jsem. ■

Azurová planeta II – Část čtvrtá

Stanislav Cepník st.

Vznik vesmírné unie

Na Azurové planetě se rodila vesmírná unie. Azuřané, Bronzané a Hořané se dohodli na vzájemné spolupráci při vyhledávání dalších planet s inteligentními bytostmi, nebo aspoň s podmínkami vhodnými pro život, tedy i pro možnost osídlení někdy v budoucnu. Plán to byl velkolepý, jeho organizace a provádění byly však velice obtížné a náročné.

Země pro nesmírné odlišnosti, složitou vnitřní situaci s vyhocenými rozpory a válkami, netolerancí a především pro nesmírné zpoždění v technické úrovni nemohla v této unii figurovat jako partner. Její vědci však byli považováni za cenné spolupracovníky a byli zváni k účasti na celé řadě výzkumů i jiných prací. Šlo zejména o geofyziky, jaderné odborníky, geodety, kartografy – a v neposlední řadě o jazykovědce, protože bylo třeba vytvořit pro unii funkční společný jazyk, a v této oblasti neměli Pozemšťané konkurenci.

Průzkum vesmíru měl dvě části:

a) jedna byla zaměřena na bližší okolí našich známých planet, ta měla důkladně prozkoumat už známé objekty a zjistit, zda je tam možné vybudovat miniaturní základny pro případné nouzové přistání či pro krátkodobý úkryt pronásledovaných korábů, jejich nezbytnou opravu atd. Tento průzkum obvykle prováděly dva až tři koráby.

b) druhá část se zaměřovala na poznávání sousedních galaxií.

Prvořadým úkolem však bylo zabezpečit všechny planety unie před možným napadením z vesmíru, protože tu byly určité signály, že o nich ví někdo neznámý. Na tom se pracovalo téměř horečně, to ale nezabránilo uskutečňování důkladného výzkumu vesmíru.

Hlavní základna pro dálkové lety byla vybudována na neobydleném Jižním ostrově Azurové planety (viz mapka), menší základny pak na Bronzové planetě i na Horské planetě. I z těch však bylo možno startovat do jiných galaxií.

Přípravy

Všechny expedice byly připravovány nesmírně pečlivě. Zejména té do jiné galaxie byla věnována mimořádná pozornost. Vědci se snažili předvídat všechno možné i nemožné, včetně toho nejhoršího. Letěla do absolutního

neznáma, její účastníci museli počítat s nesmírně dlouhou dobou návratu, v krajním případě i s tím, že se už nikdy nevrátí: buď že skončí nastálo na jiné obyvatelné planetě, nebo že snad i zahynou.

Expedice byla vybavena takto: Středem byl největší koráb, velitelský. V něm letělo kromě velitele a jeho dvou zástupců ještě dvanáct odborníků, mezi nimi dokonce i čtyři ženy. Čtyři menší, průzkumné, měly na palubě po čtyřech mužích a jedné ženě. Ty prováděly průzkum po obou stranách velitelského korábu, rozestupy mezi nimi byly cca sto pozemských kilometrů. Pak měla výprava k dispozici jeden „kurýrní“ koráb, který měl obstarávat hmotné spojení mezi všemi a přepravovat při výměnách posádek osoby (ty byly po určité době nutné). Každý z korábů měl na palubě miniletoun s výsuvnou plošinou pro případné drobné opravy pláště korábu.

Ve velitelském korábu byly zpracovávány a vyhodnocovány nové objevy a poznatky a odesílány do centra na Azurové planetě.

Posádky byly vybírány ze značného množství zájemců. Všichni žadatelé museli být zdraví, zruční, rychlí v rozhodování a také psychicky odolní, aby byli schopni vzdorovat tzv. ponorkové psychóze, která byla při dlouhém pobytu v malém množství osob, navíc v uzavřených prostorách, bezesporu hroživá.

Výcvik byl velmi tvrdý, výběr přepečlivý. (Expedice se zúčastnili zástupci všech tří planet.)

Konec idylly

První dálková výprava startovala z Azurové planety zcela bez účasti veřejnosti. To odpovídá mentalitě a celkovému pojetí života na našich třech planetách. Jejich obyvatelé měli mezi sebou úzké rodinné i přátelské vazby, ale ani zdaleka nebyli tak sentimentální jako většina Pozemšťanů. Ve smrti viděli samozřejmou součást života, rozhodně ne tragédii, a to ani tehdy, když si svou daň vybrala smrt předčasně. (Poznámka: ve srovnání s Pozemšťany byli vesmířané veledlouhověcí.)

START! Koráby se vydaly do neznáma. Na jejich palubách panovala dobrá nálada, nic nerušilo pohodu. Všichni plnili své úkoly. Jednou za čtvrt roku svolával velitel zástupce korábů ke společné poradě – a

současně provedl dílčí výměnu části posádek.

Koráby pročesávaly prostor v jakési rojnici. Podle pozice ve formaci byly označeny jako V, L1, L2, P1, P2 a K. Let byl klidný, plynulý, zatím se nedostaly ani do jednoho roje meteoritů. Tu a tam minuly nějakou planetku.

Asi půl roku po odletu z Azurové planety zahlédl Pono, pozorovatel na korábu L1, v dále před sebou poněkud neobvyklé meteority. Znejistěl. „Pojďte se podívat, co nám přichystala sousední galaxie na přivítanou!“ Meteority letěly jako v nějaké určité formaci a podivně jiskřily. „Tak to jsme ještě neviděli,“ žasl Felbe. To už byla u odkrytých průzorů důkladně opancéřovaného korábu celá posádka. „Něco se mi na tom nelíbí,“ vyslovil za všechny své obavy Lope. „Další meteority vlevo!“ „A další vpravo!“ ozývali se boční pozorovatelé. „Jen za námi nic není,“ zjišťoval Zaneb. Pak se ozvalo slabé bubnování na plášť korábu, jako by na něj někdo házel hrách. Jeden takový hrášek ťukl do silného skla předního průzoru. Neprorazil ho, ale na skle se objevil černý bod, kolem něho se vytvořil pavouček a okénko zneprůhlednělo. To už bylo jasné, že jde o jakési cizí letouny, které zahájily na koráb palbu.

„Zakryt průzory, až na ten krajní vlevo!“ přikázal velitel. A koráb poprvé v historii unie zahájil ze svých zbraní palbu na nepřitele. Několik útočících letounů bylo zasaženo. Oslnivě zazařily a zmizely ve vesmíru. S takovou obranou neznámý útočník zřejmě nepočítal. Zastavil palbu a přestal se přibližovat.

Velitel korábu L1 podal okamžitě zprávu veliteli výpravy a zároveň požádal o pomoc nejbližší pozorovací koráb L2. „Vydřte, letíme vám na pomoc,“ ozval se L2. Totéž za chvíli hlásily i ostatní koráby.

Nepřítel změnil taktiku. Začal nenápadně kolem L1 uzavírat kruh. Nepočítal ale s rychlou pomocí od L2. Se značnými ztrátami poodletěl za oba koráby, aby jim uzavřel cestu zpátky k ostatní části výpravy. Zřejmě věděl o všech korábech. Ještě jednou zaútočil, ale po dalších ztrátách se obrátil a zmizel ve vesmírném prostoru.

L1 začal mít vážné problémy. Zřejmě byl někde výrazněji zasažen. Motory začaly vysazovat, koráb nedokázal udržet směr, ztratil spojení s výpravou, v kabině ►

zhasla světla. Posádky se na chvíli zmocnila panika. První se vzpamatoval velitel. „Okamžitě zapněte nouzové osvětlení! Ihned musíme odstranit závady.“ V této chvíli přes veškeré úsilí nenašli nic. Přestal fungovat i poslední motor, selhaly tudíž i brzdy a L1 se dostal do šíleného letu do neznáma. Naštěstí se podařilo obnovit spojení mezi oběma koráby, takže L2 ho mohl následovat.

Oba koráby proletěly ve značné vzdálenosti kolem velké planety, nemohly jí však věnovat pozornost. Po nekonečně dlouhém šíleném letu se dostaly do gravitačního pole poměrně velké, bíle vyzařující planety. L1 neměl žádné manévrovací schopnosti, ale opravářům se podařilo zprovoznit jeden z motorů a tím zpomalit pád korábu. Byl nad rozlehlou vodní plochou. Pokud by do ní spadl, zřejmě by skončil. Všichni pokorně prosili Stvořitele o záchranu. (O jeho existenci nikdo nepochyboval.) Byli vyslyšeni.

Vodní plocha zmizela a koráb přistál, spíše se zřítil, do zalesněné bažinaté krajiny. To velmi hutné bahno bylo na jedné straně pro posádku štěstím, protože ztlumilo náraz při dotyku s planetou. L1 se mírně zdeformoval, ale neroztříštil. Na druhé straně to byla ale past. Nad bahno vyčnívala sotva čtvrtina korábu, tři čtvrtiny byly navěky uzavřeny do bahna. Větrací otvory fungovaly, i výstupní otvor ve stropě bylo možné otevřít, ale bažina se zdála být nekonečná a zkoušet nanejisto, zda je někde pevnější půda, by mohlo pro odvážlivce znamenat konec.

Posádka přežila, ale její nálada byla na bodu mrazu. Spojení s L2 už bylo zase ztraceno. Druhý koráb se objevil na obzoru druhý den v poledne. Když dal trosečnickům znamení, že o nich ví, všichni ožili. L2 letěl dál, hledal vhodné místo pro přistání. Druhý den v poledne přiletělo ke korábu malé letadélko. Byla to ►

Pevnina na Azurové planetě je mnohem členitější, dva velké celky oddělené poměrně úzkým průlivem, množství velkých i malých ostrovů, podnebí na celé planetě je mírné, bez výrazných odchylek, ale přece jenom rozmanitější než na Zelené planetě. Flóra, fauna je podobná, ale bohatší, zdroje surovin největší na severní a jižní pevnině, zdroje využitelné energie celkem pravidelně rozesteté po celé planetě včetně ostrovů. Hledat využitelnou energii na dně oceánů zatím nebylo nutné. Východní i západní pevnina měla svá vlastní správní centra, koordinaci činnosti zabezpečovalo společně ústředí sídlící na východě západní pevniny u průlivu. Západní pevnina má nižinný ráz, východní je hornatá. I hlavní města leží na náhorní planině. Pobřeží obou pevnin jsou lemována vysokými horami. V severním cípu východní pevniny je vybudována odpalovací rampa pro vesmírné rakety. Letiště pro meziplanetární lety jsou na obou pevninách i na ostrovech na severozápadě planety. Letiště pro místní dopravu jsou u každého většího města. Na východní pevnině je soustředěna většina průmyslu, na západní - nížinaté - dominuje zemědělství. Hornatá část má drsnější sušší podnebí, nížinatá je teplejší s větším množstvím srážek, ale jak už bylo uvedeno, rozdílů nejsou velké. V horách hnízdí množství ptactva, zejména na východních ostrovech (Ptačí hory).

vlastně kombinace letounu s vrtulníkem, mohlo tudíž postupně převážet trosečníky na místo, kde pristálo L2. To bylo asi čtyřicet pozemských kilometrů od bažin. Stálo na rozlehlé louce obklopené stromy. Okolní krajina byla mírně zvlňená, na obzoru se vypínaly kopce.

Koráby byly prostorné a pohodlné – ovšem pro pět lidí. Teď se jich v jednom muselo ubytovať desiat. Ten v bažině bude pozdĕjši používaný ako laboratór a skladišĕ, zatím byl opuštěný a uzavřený.

Porada, která se konala, byla krátká. Nebylo totiž celkem na vybranou. Bylo třeba vybudovat v blízkosti L2 obydlí pro všechny, a to hned po prozkoumání bezpečnosti nejbližšího okolí. Dále bylo nutno najít zdroje přírodní potravy, přestože té umělé bylo v koráběch ještě na několik let. Vysílat signály SOS do vesmíru by kvůli vzdálenosti bylo málo účinné, ale hlavně nesmírně riskantní, protože by je byl mohl zachytit nepřítel. Nezbyvalo nic jiného, než si zorganizovat přijatelně život a seznámit se důkladně s novou planetou. Tu, na které možná dožijí, nazvali Spásnou planetou.

Než se k nim vrátíme, jejich osud rozhodně nebude lehký, podíváme se, co se stalo s velitelským, kurýrním a oběma dalšími pozorovacími koráby.

Osud jádra výpravy

Všechny čtyři zbylé koráby se semkly a letěly co nejrychleji na pomoc napadeným. Daleko se nedostaly. Cestu jim přehradili naši známí útočníci, kterým zatím přibýly posily. Jakmile se koráby dostaly na dostřel, zahájili palbu. Koráby sice útok odrazily, ale nepřítelům přilétaly další a další posily. Pomoc L1 a L2 byla nemožná. Nepřítel byl příliš silný, navíc se velitel výpravy právem obával, aby se nedostal do léčky. Na velké ozbrojené střetnutí nebyly koráby vybaveny, protože letěly na výzkum vesmíru a ne do války, a především proto, že unie válku nikdy nechtěla. Doufala, že jde o tragické nedorozumění, které se časem vysvětlí, a že jí dokonce možná přibude další spojenc.

Protože pomoc byla vyloučená, obrátila se výprava na zpáteční cestu k Azurové planetě. Z opatrnosti pristála cestou na

pomocné základně. Velitel se chtěl ujistit, že se nepřítel za nimi nevydal. Nechal proto koráby dobře zamaskovat. Bylo to prozíravé. Sotva byli členové výpravy s maskováním hotovi, přeletěly nad nimi tři hrozivě vypadající letouny, protože však přítomnost naší výpravy nezjistily, odletěly pryč. Druhý den se letouny vracely zpět. Znovu chvíli kroužily, pak zmizely tím směrem, z něhož přiletěly.

Další den vzletly naše koráby ke zpáteční cestě na Azurovou planetu. Tam bylo rozhodnuto další výpravu zatím odložit, velmi důkladně ji ozbrojit a především bedlivě hlídat prostor nad naší oblastí.

Příští dálková expedice se měla uskutečnit nejdříve za dva roky a směřovat na opačnou stranu než ta první.

To neznamena, že by byly koráby L1 a L2 odepsány, ale před pokusem o jejich záchranu musela být zjištěna totožnost neznámých útočníků, jejich síla a záměry.

Ilustrace: Adam Cepník

Splnené sny

Splnené sny – Část ôsma

Rastislav Kučírek

Zobudil som sa do obeda. Ranné slnko ešte lúčmi presvecovalo les s poslednými kvapkami rosy. Vtáky štebotali a zelené kvitnúce lístky šumeli, ako sa medzi nimi premával vietor. Posadil som sa a vymotal zo svojej celtoviny, ktorú som pre takéto prípady nosil stále so sebou. Z vyhasínajúcej pahreby sa ťahal ešte dym a po včerajšej večeri zostali len kosti ležiace popri ohnisku.

Pripomenula sa mi chuť čerstvo opečeného srnčieho mäsa, ktoré som tak blahodarne večer konzumoval. Rozmýšľal som na tým, ako som si pochutnával na mäkkom mäse a pritom by som sa bál na korisť vystreliť. Nevie, či by som sa bál. Je to vôbec strach? Alebo predsudky?

Začal som sa trochu viac hýbať v pelechu, v ktorom som bol, postavil som sa na nohy a rozhlíadal sa po Silverovi a Thálii. Na tráve boli ešte čerstvo zlezané stopy, ktoré značili, že sa museli zobudiť a odísť. Poskladal som si svoj spací vak a prehodil som si ho cez chrbát spolu s lukom a tulcom, ktorý ležal vedľa mňa, dýku zasunul do pošvy a trochu sa ponáľahoval. Rozhlíadol som sa vôkol seba a pozrel dole z celého obvodu kopca, či náhodou niekde neuvidím Silvera, ale bezúspešne. Sadol som si teda ku ohňu

a chvíľu doňho pozeral, mysliac na môj včerajši zážitok z lietania na drakovi.

Zo zamyslenia ma prebrala jemná zima z potu na chrbte. Posunul som sa bližšie ku ohňu, nech sa ohrejem, ale z pahreby nejak nesálalo teplo. Priložil som si ruku nad červenkasté uhľíky, ale vôbec nehriali. Približoval som ruky stále bližšie, lenže teplo ohňa akoby sa stratilo. Dľaňami som sa už takmer dotýkal horiacich zvyškov dreva, avšak cítil som len chlad. Dlho som teda nečakal a chytil jeden z doružova rozpálených kameňov takmer v ohni do ruky. Z dlane mi prešiel zrazu cez celé telo smrteľný chlad. Stuhla mi krv v žilách a spravila sa mi husacia koža. Teplo, ktoré som očakával od živlu ohňa, som absolútne necítil...

Zrazu som si uvedomil, že je úplne bezvetrie a lístočky mladých stromov, čo sa ráno triasli každým zaviatím teraz stíchli. Necháľpavo som sa obzeral vôkol seba a začal sa báť toho ticha, ktoré ma náhle obkolesilo. Začal som tápať po svojich veciach a hľadať kožený vak na vodu. Chytil som ho do ruky, aby som uhasil smäd, ale akonáhle som sa ho dotkol, začal sa v rýchllosti rozpadáť. Kožený obal sa začal meniť na prach, až

kým sa úplne rozpadol a ukázal mi svoje prázdno. Všetka voda bola preč.

Neveriacky som pozeral na hŕstku prachu na svojich dlaniach, až kým som si nevšimol, že aj moje veci pomaly miznú. V momente som siahol po dýke, ale našiel som len prázdne miesto na opasku, ktorý už sa tiež rozpadával. Než som sa nazdal, všetky moje veci sa strácali ako prach a už som len pomaly sledoval, ako postupne miznú aj časti môjho oblečenia. Snažil som sa dotknúť tej sily, čo požierala môj rukáv, zastaviť ju, ale márne. Nezastaviteľne všetko mizlo. Obzrel som sa na les a všimol si, ako listy pomaly miznú zo stromov, ako miznú celé stromy od listov až po koreň a napokon ako sa stráca aj samotná zem pod mojimi vlastnými nohami. Celý les mizol a vystupovala za ním biela ničota. Onedlho si ničota zobrala úplne všetko, na čo som videl, a ostalo mi len biele prázdno všade navôkol... Zmätene som sa obzeral a snažil sa čokoľvek nahmatať... Nič... Všade navôkol...

Všetky živly zmizli a ostal len prázdny celok, v ktorom som sa bez akejkoľvek hmoty nachádzal. Od zúfalstva som sa prudko rozbehol vpred a bežal do prázdna. ►

Moje kroky sa nepodopierali o žiadne hmotné podlažie. Bežal som v nadčasovom priestore, v prázdnote bez gravitácie, takže som ani nemohol určiť, či sa hýbem alebo nie. Pocitovo som potreboval vybiť zo seba energiu, a až keď som sa unavil, tak som si ľahol, aby som sa vydýchal. Mal som pocit, akoby som na chvíľu stratil všetky svoje city, emócie, spomienky... Na chvíľu som mal v hlave rovnaké prázdno, aké bolo aj vôkol mňa. Nič som necítil, moju hlavu zrazu neokupovali tie chronické problémy, ktoré si raz zaumienime a po čase už ich ani nevnímame, ale predsa nás zaťažujú... Chvíľka bdenia. Odpočívajúc, ale ešte stále fučiac, som sa v tom priestore posadil a pozrel sa na svoje telo. Zjavovalo sa mi na ňom pomaly nejaké oblečenie. Po pár sekundách sa už dalo chytiť a ja som zistil, že je to moje pyžamo. Bolo to pyžamo, ktoré som dostal, ešte keď som bol malý a vtedy mi bolo ešte veľké, tak som ho začal nosiť až v terajšom veku. Prezeral som si na ňom motívy, až kým som nezačal cítiť jemnú páľavu na pravom ramene. Obzrel som sa a videl som žiarovku, čo mi svietila z boku na hlavu. Akoby z hmly sa pod ňou začal objavovať nočný stolík, na ktorom stála. Posadil som sa, aby som si uvedomil, čo sa to deje, pretože vecí, čo sa začali vynárať z hmly, bolo čoraz viac. Tá bieloba podo mnou sa začala zhmotňovať na matrac z postele a netrvalo dlho, kým som rozoznal aj ostatné časti nábytku z mojej detskej izby, ktoré sa pomaly vynárali z hmly pred moje oči. Než som si uvedomil, čo sa všetko stalo, zbadal som akúsi postavu pozerajúcu na mňa.

Prebral som sa zo svojho sna, vlastne bdenia, kam vždy chodím snívať svoje svety. Začal som si pretierať vlhké oči, aby som videl, kto to pri mne stojí, ale jej hlas ma predbelol ešte skôr.

„Zase si spal oblečený... A celú noc na teba svietila lampa! Načo ti je to dobré? Za chvíľu si mal vstávať do školy a ty si celú noc len prebdel pri voľajakej knihe!“ – mamina zdrapla knihu Pána prsteňov, ktorú som nikdy poriadne vlastne ani nedočítal, a odhodila ju medzi moje ostatné knihy o fantázii, ktoré mi len pomáhali dostať sa do vlastného sveta fantázie a ignorovať ten ich.

„A... ale mami...“ – snažil som sa niečo zo seba vydať, ale nato som bol ešte príliš zahĺbený vo svojich snoch.

„Okamžite zhasni to svetlo a umy sa, nech ideš do školy čistý. Za chvíľu by si aj tak vstával, tak už to máš jedno.“

Pozeral som, ako odchádza z mojej izby, a potom mi pohľad prešiel na oblok. Vonku bolo sychravo, ale už svitalo. Bezvládne som sa nadvihol z pokrčeného polosedu v posteli a slastne si ľahol na celú

postel'. Chvíľu som pozeral prázdne do stropu, bezúspešne sa snažiac nerozmýšľať, a potom som unavene privrel oči.

Zobudil som sa na jemný otras zeme, ktorý spravila Thália, keď pristávala. So zalepeným zrakom som pozoroval, ako z nej zoskočil Silver s akousi korisťou v ruke, z ktorej časť podal Thálii. Pozeral som sa na ňu zabalený vo svojej celtovine vychutnávajúc si rannú náladu štebotajúcich vtáčkov a šumu stromov. Pomrvil som sa vo svojom pelechu a rozospato sa postavil. Thália zdvihla pohľad od svojho jedla a uprela na mňa svoje veľké dračie oči:

„Zobudila som ťa maličký?“

„Áno, ale to vôbec neviadí.“

„Prepáč, nechcela som.“

„Veď už bolo aj tak načase vstávať...“

Dračica sa jemne pousmiala a vnútro mi zahrial príjemne teplý pocit. Silver, neodtrhnúc oči od jedla, na mňa volal: „Dobré ráno! Vstávaj, poď, spravíme si spolu jedlo!“

Pretreľ som si oči a poobzeral sa vôkol seba. Z kopca bol akurát výhľad do korún stromov pod nami, takže keď som sa pozeral, videl som vôkol seba krásny jarný hustý les. Pretrel som si ruky v zopár orosených trsoch trávy, neďaleko stromu, v ktorom som spal, a zroloval svoju celtovinu do malej kôpky, aby som ju ľahko zviazal a zbalil. Opasok s mojou výbavou, ktorý som mal pri sebe, som si upevnil na telo a pristúpil k elfovi, aby som sa spýtal, či chce pomôcť s jedlom. Priateľsky ma potľapkal po ramene, tichšie opakujúc slová:

„Dobré ráno... Bež rozrobiť oheň...“

Venoval som mu teda aj ja priateľský úsmev a vykročil som smerom ku ohnisku. Spravil som prvý krok a náhle sa obloha začala prudko meniť. Kráčajúc som pozrel dohora a videl mračná, zberajúce sa na dážd' priamo nad nami v nadprirodzenej rýchlosti. Po pár krokoch, než som došiel ku ohnisku, pozrel som dohora a valili sa na mňa prúdy vody...

Síkol som od ľaku a nastavil rýchlo vodovodným kohútikom teplú vodu. Zatiahol som si sprchový záves, aby som nemal prievan, a začal si púšťať vodu na celé telo.

V tom lejaku, čo sa zrazu strhol, som pozrel za seba, na elfa a Tháliu. Neboli tam. Opäť prázdnota. Sadol som si na zem, na ktorej som stál. Rukami som si prešiel po tvári a rozmýšľal, čo budem robiť. Myšlienky sa mi v momente rozutekali všetkými smermi a v hlave mi zrazu skákali obrazy z každej črepinky môjho života...

Snažil som sa sústrediť na miesto a čas a otvoril som oči. Už nepršalo a bolo sucho. Silver a Thália boli vedľa seba. Dračica si ešte stále pochutnávala na svojej pochúťke a elf dokončoval prácu s jedlom. Pribehol som rýchlo k nim a chytil Silvera za ruku. Zvieral som mu predlaktie, ale necítil som žiadny hmotný dotyk na ruke. Vlastne cítil. Ale to, čo cítila moja dlaň, určite nebola elfova ruka. Bol to nejaký malý kúsok plastu. Kefka.

„Čo to robíš?“ – spýtal sa elf a z úst mu vytekala zubná pasta...

Pozeral som na odraz svojej tváre v zrkadle a umýval si zuby. Pozeral som samému sebe do očí a rozmýšľal, prečo sa stále vraciam do svojho sna. Bol to vôbec sen? Veď postavy, miesta a nálady, čo som videl, vídam takmer každý deň... Nebolo to nič iné, než len reflexia môjho druhého ja, s ktorým sa denne rozprávam. Raz je to Darika, raz Silver. Podľa toho, ktorá stránka mojej osobnosti sa vyobrazuje.

Vypľul som pastu do umývadla.

Raz je to nežné podvedomie, ktoré v sebe skrýva rozvážnu šelmu a raz sú to burcujúce emócie vo vnútri a vonkajší kľud a pokoj zo zovňajšku. Darika a Silver. Doktor Jekyll a Mister Hyde?

Vymyl som si ústa a opláchol sa, ale nemohol som odtrhnúť oči od tej tvári v zrkadle. Pozeral som sa na seba a trápil sa, prečo som sa uklonil k takým základným formám na rozbor svojho vnútra, ako je Jekyll a Hyde. Veď tí sú tu už oddávna. Už oddávna ľudia vedia, že ich osobnosť má svoje biele aj čierne stránky. Ale je to tak aj u mňa? Nemohol som sa s tým zmieriť. Vždy som si myslel, že som niečo viac ako človek... Alebo menej... Mal som proste pocit, akoby som sa líšil od ostatných ľudí. Nikdy som nečítal nikoho spoved', ktorá by sa aspoň trochu podobala tej mojej. Nikoho fantázia nebola nikdy podobná tej mojej... Som proste celkom iný ako všetci ostatní. Tlačili sa mi slzy do očí. Po dlhšej dobe, čo riešim ten istý problém, vždy vyhrala sebaľútosť. Vždy ma ovládne svoju pravdu, ktorej bezhlavo uverím, aj keď už mi mnohí povedali, že to nie je pravda. Neveril som im. Čím ďalej viac som sa hral na iného, tým viac som sa ním stával. Chcel som ním byť, a vlastne ani nie. Bol som presvedčený, že nikto ešte nemal také problémy ako ja. Nad čímkoľvek som sa vo svojom vnútri zamýšľal, vždy som mal podvedomý pocit, že nad tým ešte nikto nikdy neuvažoval...

Všetky tie moje fiktívnosti, postavy, svety... Také sprostosti... Musím prestať s nimi uvažovať. Musím ich zahodiť. Už ich viacej nemôžem používať pri svojom dennom myslení. Musím sa ich zbaviť... ►

Podstúpil som k elfovi. Jeho oči boli číre a nehybné. Odosobnenie, odpútanie od ľudských snov, ktoré som sám sebe dopustil, teraz pri zrkadle ho úplne zamrazili - zastavil som si vlastné ruky svojho vedomia...

Obliekal som si košeľu a zrazu som cítil vo svojej myšli akýsi zmätok. „...*Ešte si nevrátil Mišovi nabíjačku a už je to rok. To, jak si si požičal mobil od Kiky a začal si pozerat SMS-ky, bolo pekne trápne, a ty vieš, že to videla. V šuflíku máš ešte stále nedopísaný zošit, čo si slúbil Petre. Tatinovi ešte stále dlžíš nejaké peniaze...Babička ťa vtedy počula zahrešiť a ty si sa neospravedlnil...*“ Všetky možné výčitky svedomia sa mi premávali nekontrolovateľne po hlave. Výčitky zo školy, výčitky k rodine, výčitky ku kamarátom... Všetky boli zrazu rozhádzané.

Dýchol som mu do tváre. Elfská ľahostajnosť, ktorú mal v tvári, ma upokojovala a prinášala nový problém zároveň. Ožijú ešte niekedy vôbec? Začal som mať o nich strach. Dariku som už dlho nevidel. Čo keď takto zostanú naveky? Thália sa pohla a prilákala môj pohľad. Práve dojedla a nervózne sa medlila na mieste. Ešte raz som pozrel elfovi do očí. Myslel som si, že sa cítim ako každý. Sice mám svojho Jakylla a Hydea, ale neupínam sa na nich presne tak ako ostatní ľudia. Neupínam sa na nich tak, pretože teraz skameneli.

Pristúpil som k Thálii a pozeral sa do jej vyrovnaných veľkých očí, ktoré boli zrazu plné nepokoja. V papuli sa jej pomaly začala tvoriť pena a od nervozity sa až postavila. Zaostril som na jej zreničku a podstúpil ešte bližšie k oku. Pozeral som sa priamo doňho, až som sa zbadal v jeho odraze a vtedy som si uvedomil, kto vlastne Thália je. Preto je taká vyrovnaná, keď je so Silverom. Vtedy ju má kto držať na uzde. Má to všetko v sebe. Všetko, čo som kedy ako pochopil vďaka Silverovi a Darike, vošlo do nej a ona to drží v sebe. Preto sa na nej môžem aj povoziť vo vzduchu ako vták. Poskytne mi úplnú voľnosť, keď si o ňu požiadam. Sám si ju regulujem. Ja mám v ruke uzdy a keď ich zrovna nemám ja, tak ich má Silver. Ale silu má Thália. Myslím, že jej môžem veriť. Nevypustí silu vtedy, keď ju nemá vypustiť. JA mám v ruke uzdy... Thália má silu v podobe slov.....

Thália je moje svedomie...

Ako som tak pozeral do jej očí, bola stále viac a viac nepokojná. Rýchlo som uchytil uzdy a stíšil ju. Nerobievam to často a robilo mi to rovnaký problém, aký bol pre Tháliu utíšiť sa. Obaja sme mierne

zadychčane stáli a sledoval som dračie spôsoby uľudňovania sa. Rozvážne vdychovala a vydychovala nosom, až kým sa celé dýchanie vrátilo do normálu a mne prišlo jasné, že potrebujem elfa, pretože sám svoje svedomie nemôžem udržať. Sústredil som svoju myseľ na svoje vedomie. Odohrával sa vo mne boj, či je lepšie nechať elfa skameneného alebo oživiť ho. Akoby mi Darika hovorila, že mám na elfa aj ňu zabudnúť a akoby ma elf nahováral na opak. Aj tak... ako dlho by elf vydržal skamenený? Bud' by som ja nevydržal dlhšie s hlavou plnou rozhádzaných výčítiek, alebo keby sa mi stala nejaká smutná udalosť, uklonil by som sa zase ku dialógom so svojim fiktívnym kamarátom... Fiktívnym kamarátom... Ved' už sám sebe dokazujem svoju schizofréniu, ak to tak vôbec môžem nazvať. Určite nie som normálny. Možno mám nejaké prvky, ktoré tvoria mylný pocit, že som v norme, ale ináč som úplne iný než väčšina, však? Silver žmurkol očami. Čupol si nad jedlo, ktoré dorábal, a odpovedal mi:

„Každý človek má nejakú vnútornú, tajnú osobu, s ktorou sa potrebuje rozprávať. Ved' dobre vieš, že tvoj najlepší kamarát si ty sám.“

„Áno, ale keby som to bol ja sám! Ale si to ty! Vždy keď potrebujem, aby mi niekto dal za pravdu, o čom všetci ostatní presvedčivo pochybujú, si to ty, kto mi pritáka. Vždy keď potrebujem, aby ma niekto utešil, keď ma najbližší vyhrešia, si to ty, kto mi povie, že je to dobré. Akéhokoľvek priateľa potrebujem, vždy ním si ty. Keď potrebujem prísť do svojho sveta a stretnúť sa s elfom, ktorý mi ukáže stredoveké mesto, lieta na drakovi a loví srny – zase si to len ty. Aj keď potrebuje úzkosť mojej duše vidieť utrpenie, zase si mi ho len ty ukázal vtedy, ako si mágiou, ktorá bola zase len moja fantázia, zničil vojakov v hostinci. Si len moja fantázia... Ved' toto nie je ani len tvoja podoba... Meníš podoby, presne podľa toho, ako ja chcem...“

No tak kto si ty? Aj Thália nie je drak, tiež mení podoby. A Darika sa objavila, až keď som potreboval niekoho, kto mi dá tú inú lásku než rodinnú... Aj takú osobu mám vo svojom živote, stretol som ju. Myslí na ňu. A nie som ani len schopný ju dostať bližšie k sebe... Všetkých si udržujem vzdialených od seba... Ale mne to objatie chýba. Potom si ho vyžadujem od svojej ženskej duše vo vnútri a dávam jej vlastnosti svojho vysneného ideálu... Darika. Možno som ju nepoužíval vo svojich snoch tak veľa. Ale budem. Láska mi bude chýbať čím ďalej tým viac. A čím viac sa budem približovať ku Darike, tým

viac sa vzdialim od tej skutočnej lásky. Tým viacej budem ďalej od svojho splneného sna... Alebo budem bližšie? Čo je vlastne tá túžba za snom, ktorá ma tak ťahá? Je to láska, ktorú stretám každý deň v triede, alebo je to moja fiktívna postavička, ku ktorej sa môžem ukloniť, kedykoľvek budem potrebovať?...

Kedy si splním svoj sen? Keď dosiahnem cieľ na svojej ceste, ktorá sa mi javí tak bezvýznamná a nekonečná vo svojej fantázii alebo keď dostanem objatie, ktoré budem cítiť na tele? Ktoré z toho je reálne, keď už ani realitu nemožem považovať za niečo skutočné???

Silver na mňa tupo pozeral a jedol raňajky. Ja som tiež zajedal a pozrel sa do tváre mamy.

„Načo zase myslíš?“ – spýtala sa.

Pousmial som sa a poďakoval za raňajky.

„Nechcem, aby si chodieval tak neskoro spať. Do školy musíš ísť vyspatý a svieži. Nie je ti to dobré. Nemôžeš stále iba čítať...“

„Ja som nečítal.“

„No dobre, choď už, zmeškáš autobus.“

„Áno, ďakujem. Ahoj.“

„Pa. A drž sa.“

Dostal som objatie od mamy... A pridržel som sa dlhšie než obyčajne.

Sedel som pri okne a pozoroval stekajúce kvapky dažďa neprítomným pohľadom. Zase som mal dialóg v podobe monológu so Silverom. Svedomie bolo správne v klúde, lebo ho mal kto udržiavať. Silver miestami odpovedal, ale viac-menej som sa len ja žaloval.

Na tretej zástavke pristúpil môj známy z videnia a sadol si ku mne.

„Čau.“

„Ahoj.“

Asi videl, ako jemne otváram ústa, čo si hovorím sám pre seba, keď nastupoval, tak sa ma spýtal, že či som tu niečo niekomu hovoril...

„Vlastne nikomu. Len tak, sám sebe. Hľadám svoje sny. Hľadám to, v čo verím a čo ma posúva dopredu, vieš...“

„Uhm...“ – symbolicky prikývol hlavou, aby mi dal najavo akési sústrastné porozumenie.

Pozrel som mu do očí a videl, že ma nechápe ani trochu. Odvrátil som pohľad naspäť ku oknu, oprel si oň hlavu a s platonickým úsmevom ďalej sledoval, ako padajú kvapky dažďa na ľudí naháňajúcimi sa za svojimi (ne)splnenými snami...

KONIEC ■

Magic 2011

Adam Cepník

Musím se přiznat, že mě při prvním pohledu edice Magic 2011 zklamala. Měl jsem dokonce chvíli pocit, že to není Magic 2011, ale Magic 2010, což potvrzuje heslo „znovu a lépe“. Když jsem ale tento nový core set prohlížel podrobně, musel jsem uznat, že to tak hrozné není.

Je tu hodně nových karet a hodně karet z Magic 2010. Potom tu najdeme nějaké ze starších edic a konečně veterány, kteří se poprvé objevili už v edicích Alpha a Beta. Jediné karty, které od Alphy prošly všechny základní edice, jsou Giant Spider a Giant Growth.

Objevily se tu nové čtyři leyline a reprint té páté, černé, ta zůstala z Guildpactu.

Potom se tu objevila znovu naše známá pětice planeswalkerů z Lorwynu, přičemž každý sférochodec dostal dva menší pomocníky v podobě bytostí, enchantmentů nebo i jiných spellů.

Další pětka, tentokrát zbrusu nová – pětka titánů – se mi opravdu líbila. Zelený titán cenově nahradil Mind Sculptora.

Upíři, kteří se hromadně objevili v Zendikaru, jsou tu celkem hojně zastoupeni, zajímavý je například Captivating Vampire.

Pozitivní zprávou je také to, že se nám vrátil Mana Leak.

Co se landů týče, nic moc. Je tu známá pětice – Sunpetal Grove, Glacial Fortress

apod. Basic landy mají až na pár výjimek staré obrázky až na pět nových obrázků od Johna Avona – ke každé barvě jeden.

Borci z Magic 2011

A jako obvykle zde představím ty nejlepší karty z této edice.

1. Primeval Titan

Již zmíněný Primeval Titan je opravdu... velice dobrý. Šest-šestka trample za dvě zelené a čtyři libovolné není nic moc, ale Primeval Titan se pyšní ještě tím, že když vstoupí do hry, nebo když útočí, můžete si z knihovny vytáhnout až dvě země a dát je tapnuté na bojiště!

2. Sun Titan

Dále bych zmínil bílého titána. Stejně jako Primeval Titan je to 6/6. Má vigilance a je za dvě bílé a čtyři libovolné many. Když vstoupí do hry, nebo když útočí, můžete si vrátit nějaký permanent s mana costí tři a méně ze hřbitova do hry.

3. Garruk's Copanion

Tento Garrukův pomocník je 3/2 trample za pouhé dvě zelené many! Elvish Warrior se teď musí stydět.

4. Obstinate Baloth

Tato potvora se silou i obranou čtyři za dvě libovolné a dvě zelené vám při vstupu do hry přidá čtyři životy. A ještě k tomu ji můžete vyložit zadarmo, ve chvíli, kdy vám ji soupeř chce vyhodit z ruky.

5. Steel Overseer

Construct 1/1 za dvě libovolné many. A za tapnutí dá +1/+1 counter na všechny vaše artefaktové bytosti.

6. Preordain

Velice šikovná karta. Za jednu modrou manu se podívejte na dvě vrchní karty vaší knihovny a vraťte je tam v libovolném pořadí, nebo můžete některé z nich dát na spodek knihovny. Potom si lízněte kartu.

7. Captivating Vampire

Dvoj-dvojka za dvě černé a jednu libovolnou a přidává všem vašim ostatním upírům +1/+1. A když tapnete pět vašich odtapných upírů, dostanete pod kontrolu cílovou bytost. K jejím typům se přidá typ Vampire.

Nakonec musím tedy uznat, že se Magic 2011 povedl. Mrzí mne, že byli Wizarďi trochu líní a ani se neobtěžovali dát starším kartám nové obrázky a hodně karet prostě a jednoduše zkopirovali z Magic 2010. Doufám, že se Magic 2012 Wizarďům povede lépe. ■

Obrázky: www.magiccards.info

Azorius Adam Cepník

Další guilda z Ravnica bloku (konkrétně z edice Dissension) je Azorius. Skládá se z modré a bílé barvy. Zakládá se na lizání karet, ukazování karet z ruky a counterování. Najdete tu lidi (především rytíře, poradce a čaroděje), vedalkeny, přízraky, grifiny atd.

V této guildě se hojně objevuje Forecast – to znamená, že tuto kartu můžete za nějaký poplatek ukázat z ruky a něco se stane.

Jestli někoho můžeme považovat za opravdového bossa této guildy, bude to nejspíše Grand Arbiter Augustin IV – 2/3 za dvě libovolné, jednu bílou a jednu modrou. Po dobu, co je vyložený, stojí vaše bílé a modré spelly o jednu libovolnou manu méně. A naopak spelly všech soupeřů stojí o jednu libovolnou manu více.

Decklist + Borci

Nakonec vám předložím decklist typického balíku této guildy společně se schopnostmi některých karet decklistu.

1x Grand Arbiter Augustin IV

1x Isperia, the Inscrutable

Tato 3/6 flying sfinga za dvě bílé, dvě modré a jednu libovolnou manu se pyšní schopností: jakmile tahle sfinga zraní nějakého hráče, jmenujte kartu. Onen hráč ukáže ruku. Pokud má v ruce onu jmenovanou kartu, vytáhněte si z knihovny

jednu bytost s flyingem a dejte si ji do ruky. Potom si knihovnu zamíchejte.

1x Swift Silence

1x Pride

of the Clouds

2x

Minister

of

Impedim ents

Jedno-

jednička

za jednu

bílo-

modrou

hybridní

manu a

dvě libovolné. Když ho tapnete, tapne cílovou bytost.

2x Azorius Guildmage

2x Azorius Herald

Neblokovatelná 2/1 za dvě libovolné a jednu bílou. Při vstupu do hry vám přidá čtyři životy. Zároveň ho při vstupu do hry musíte obětovat, pokud jste na placení libovolné many nepoužili modrou manu.

2x Court Hussar

2x Mistral Charger

Létající pegas se silou dva a obranou jedna za jednu bílou a jednu libovolnou manu není nikdy na škodu.

2x Ocular Halo

2x Sky Hussar

2x Azorius First-Wing

Grifin se silou i obranou dva za jednu bílou a jednu modrou manu a ještě k tomu má protekci proti enchantmentům.

2x Writ of Passage

2x Paladin of Prahv

2x Vision Skeins

Všichni hráči si líznu dvé karty za jednu modrou a jednu libovolnou manu.

3x Stealing Stance

4x Overrule

Instant za jednu bílou, jednu modrou a X libovolných man. Counteruje nějaký spell, ledaže by jeho majitel zaplatil X libovolných man. Dostanete X životů.

4x Azorius Æthermage

Čaroděj 1/1 za jednu bílou, jednu modrou a jednu libovolnou. Jakmile se nějaký permanent vrací do vaší ruky, můžete zaplatit jednu libovolnou manu, a líznu si tak kartu.

2x Azorius Signet

Artefakt za dvě libovolné many. Za jednu libovolnou manu a tapnutí dostanete do mana poolu jednu bílou a jednu modrou manu.

1x Prahv, Spires of Order

10x Island

10x Plains

Obrázky: www.magiccards.info

Bílé historky

Jakub Dobal

(Tento článek pochází ze stránek Frodovy deskové hry – www.deskovehry.blogspot.com – a je v Camelotu zveřejněn se svolením autora)

Počet hráčů: 2 - 20

Doporučený věk: od 8 let

Délka hry: do 20 minut

Autor: Andrea Köhrsen

Rok vydání: 2009

Výrobce: Moses Verlag

Herní systém: logická hra, rozkrývání záhady pomocí otázek

Čeština: české vydání hry se připravuje

Bílé historky jsou další letošní novinkou, která stojí za pozornost. MindOK touto hrou doplňuje sérii oblíbených Černých historek o variantu určenou především dětem. Místo kriminálních příběhů, krváků, vražd přináší strašidelné a tajuplné příběhy plné duchů a nadpřirozených jevů. Jejich autorkou je Andrea Köhrsen žijící v Německu.

Hra obsahuje celkem padesát příběhů. Zavedou vás do důvěrně známých míst i do nejrůznějších končin světa, do jeskyně,

na hřbitov, do laboratoře, na tajemný zámek, do sklepení. Stala se babička upírkou? Jak zemřel rozzuřený profesor? Byla v přístavu loď duchů?

Pravidla hry jsou stejná jako u Černých historek. Vypravěč zná celý příběh, ale hráčům-hadačům poskytne jen několik střípků. Jejich úkolem je odhalit, co se v příběhu stalo nebo proč, a to pomocí otázek, na něž se dá odpovědět pouze ano či ne.

Oproti Černým historkám obsahují karty více textu. Jinak jsou připraveny stejně. Balíček obsahuje padesát velkých karet.

Přední strana vždy obsahuje zadání, zadní pak řešení.

Obrázky u

zadání mohou poskytnout určité vodítko. Je jen na vypravěči, zda je hráčům ukáže. Řešení je vysázeno tučným písmem a je jediné správné.

Podrobnější odpověď pod ním pomáhá vypravěči při odpovídání na otázky hráčů.

Každý příběh skrývá záhadu, hádanku, která čeká na odhalení. Některé mají přirozené rozuzlení, z jiných vás zamrazí. Hádanky jsou různě obtížné, jedny odhalí děti rychle, jiné vyvolají nespočet otázek. Ty obzvláště zapeklité jsou označeny obrázkem ducha.

Ve dvou hráčích je to

jednoduché, jeden hádá, druhý odpovídá. Při hře více hráčů mohou všichni hadači hrát jako tým. Další možností je, že každý hraje sám za sebe. Smí se ptát tak dlouho, dokud nezazní odpověď „Ne“.

Pokud vám přijdou Černé historky moc morbidní na to, abyste je hráli se svými dětmi, potom můžete bez váhání sáhnout po Bílých historkách. Děti mají rády tajemné příběhy, a nejen ony. Doporučuji vám užít si hraní s nimi.

Ukázka hádanky

Uprostřed noci vzbudil Tomáše ostrý výkřik. Vyskočil z postele a běžel k rodičům. „Zapomeň,“ zív Tomášům otec. „Dneska nevstávám. Spím,“ a jednoduše se obrátil. „Ty ses snad zbláznil!“ zvolala Tomášova matka rozzlobeně. „Víš dobře, že mám stejný strach!“ Zazněl další výkřik. „Dobře, už jdu,“ vzdychl Tomáš. „Mně ty potvory nevaří.“ Co se v jejich domě děje? ■

Chupacabra

Jiří Šika

(Tento článek pochází ze stránek www.tajemstvi.mysteria.cz a je v Camelotu zveřejněn se svolením autora.)

Od 70. let je karibský ostrov Portoriko svědkem velice podivných událostí, v nichž hraje hlavní roli záhadné stvoření zvané chupacabras „kozodoj“.

Kozodoj se také říká lelkovi, neškodnému nočnímu ptákovi, ale podle vyprávění Portoričanů chupacabras není pták, a už vůbec ne neškodný.

Připisují mu mnoho roztrhaných psů, koček, a dokonce tak velkých hospodářských zvířat, jako je kráva nebo kůň, jejichž rozsápaná těla byla později nalezena v kalužích krve a s vyrvanými vnitřnostmi. Vedle těchto zpráv působí groteskně případ, kdy byl „obětí“ plyšový medvídek, kterého prý chupacabras v jednom domě v Caguas roztrhal a zanechal po sobě jenom kaluž slizu a kus zatuchlého masa na okenní římsce!

Když chupacabras útočí na zvíře, je to strašlivý pohled. Avšak, jak píše Scott Corrales ve své jedinečné jedenasedmdesátistránkové zprávě The Chupacabras Diaries, jeho setkání s člověkem mají naprosto odlišný průběh. Asi v šest hodin ráno 26. března 1995 šel Jaime Torres přes louku, na níž se páslo stádo ovcí farmáře Enriqua Barreta z Orocovisu, když si prý náhodou všiml, že na větvi blízkého stromu leží chupacabras a dívá se dolů na něj. Podle Torrese měl kulatou hlavu, tmavě šedou tvář, protáhlé modré oči, nevýraznou čelist a malou tlamu. Avšak pozoruhodnější bylo jeho zbarvení: měnil ho jak chameleon, když se na něj Torres podíval, přecházel od červené přes hnědou ke žluté. Jeho nejpodivnější schopnost se však ještě zdaleka neprojevila.

Torres zvíře stále pozoroval a náhle uviděl, jak chupacabras začíná kývat hlavou ze strany na stranu a přitom vydává děsný

syčivý zvuk. V ten okamžik se Torresovi udělalo zle, takže málem omdlel. Zvíře neztrácelo čas, seskočilo ze stromu, rychle zmizelo v podrostu a zanechalo na místě omdlévajícího pozorovatele.

V této oblasti prý došlo k mnoha podobným setkáním. Jednou zkoumal policista mrtvou ovci na Barretově pozemku, když zpozoroval dvounohé stvoření, vysoké asi jeden metr, s jasně žlutooranžovými očima, jak se na něho dívá zpoza keřů. Když se však policista pokusil toto zvíře, o němž se domníval, že je to chupacabras, pronásledovat, v okamžiku ho přepadla tak nečekaná nevolnost a bolení hlavy, že se musel pronásledování vzdát a při návratu do policejního vozu mu musel pomáhat jeho kolega.

V jiném případě se vyšetřovatel Jorge Martín dověděl, že paní Quinonesová z Naranjita před nedávnem zahlédla u jakési ohrady chupacabrasy velikého asi jako tříleté dítě. Cítila se naprosto v pořádku, avšak pod zvířecím pohledem ji přepadla taková nevolnost, že nebyla schopna zvíře pronásledovat, když se dalo na útěk.

Chupacabrasy viděla řada svědků, kteří se shodují v tom, že je vysoký 1 až 1,5 metru, má velké šikmé oči (v některých případech červeně či oranžově svítící), místo ušních laloků má pouze otvory, místo nozder jen nepatrné průduchy a malou tlamu bez pysků. Přední končetiny má tenké a na každé mu vyrůstají tři drápy, svalnaté nohy jsou rovněž opatřeny třemi drápy. Jeho srst je šedá s tmavošedými skvrnami a lesklými ostny, táhnoucími se od temene hlavy po celé délce zad a průběžně měnícími barvu.

Žádné zvíře popsané vědou se ani v nejmenším nepodobá tomuto tvorovi, který provokuje ke stále nepravděpodobnějším dohadům ohledně

jeho identity. Od mimozemšťana, který přiletěl s UFO, až po výtvar genetického inženýrství, který nějakým způsobem utekl z laboratoří. Případy, kdy chupacabras napadl dobytek, se vědci snažili vysvětlit útokem opic, které tam prý skutečně žijí, jenže opice nepijí krev, nemění barvu a docela určitě nedokážou lidem přivodit fyzickou nevolnost pouhým pohledem. Nedivme se tedy, že Scott Corrales tyto tvory nazval paranormálními dravci z Portorika.

Další zprávy přinesla dvě čísla Strange Magazine z roku 1995, která uveřejnila Corralesovy zprávy o těle malého, ale neobyčejného tvora, kterého v 80. letech na Portoriku zastřelil jeden rančer. Jeho dobytek sužovaly časté útoky jakéhosi dravce, a tak za pomoci přátel postavil oné noci hlídky, a když vetřelci vnikli do jeho stájí, rančer s údivem spatřil, jak jedna jeho jalovice začala létat! Jednoho útočnicka se jí podařilo zabít, ostatní tři uprchli.

Články doplňovala fotografie, jedna z dvaadvaceti, kterou Jorge Martín získal od Rafaela Baergy. Zachycuje tvora velmi připomínajícího chupacabrasy, má kulatou hlavu, velké šikmé oči, malou tlamu bez pysků, malé nozdry, tenké přední končetiny a je bez uší. Každá tlapa má však čtyři drápy, a nikoli tři. Biologové, kterým Martín fotografie ukázal, nebyli schopni zvíře určit a upozorňovali na charakteristické znaky, přičemž vyloučili opice a lidský plod. Nejmenovaný rančer, který zvíře zastřelil, je odmítá vydat jakémukoliv prozkoumání z obavy, že mu bude zabaveno, takže otázka jeho identity zůstává nevyřešená. ■

Konspirační teorie aneb udělej si sám

Metoděj Novotný

Dnes se dozvíte, jak si sami vytvořit svoji vlastní konspirační teorii. Je to velice jednoduché, a chcete-li někdy pracovat jako spisovatel, záhadolog nebo něco podobného někde na západě (nedejbože v Americe), bude se vám tento kurs rozhodně hodit.

1) Vyberte téma – zde je ještě ponechaná jakákoli volnost pohybu, co se zájmových okruhů týče. Můžete vybírat z širokého spektra všehomíra, od odhalení toho, kde se bere ropa, až po kolonizaci planety Země malými zelenými Elvisy.

2) Druhá část plánu závisí na tom, jak dobře svoji teorii obhájíte. Vždy se najdou lidé, taková ti věční šťouralové, co budou chtít fakta. Ty jim ovšem nesmíte dát, a to

nejen proto, že neexistují. I vymyšlená fakta se vyvrací mnohem lépe než náznaky. Spousta malých náznaků, které trvá dlouho vyvrátit (nějak je datujte, 666 po Kr., 2121 n.l. ..., jenom se nesmíte trefit do cizího konce světa). Nikdy je nikdo nevyvrátí všechny (a vy zatím máte spoustu času na napsání několika knih, muhaha!).

3) Nějací lidé ale stejně nechtějí věřit, že neexistují prachžádné důkazy. Není problém. Teď přijde příběh o spiklencích („Jména? Ano ano, mám představu, kdo by to mohl být.“ „Nenene, teď vám nemohu poskytnout přesná jména...“ „Politici? Ano, samozřejmě! Teď jsem si vzpomněl! Figuruji

tam osoby z vysoké politiky...“)

4) Problém nastává při výměně politické reprezentace. Jak to, že spiknutí pokračuje? Netrapte se složitými teoriemi o převtělování, únosech atd. atd. Na spiknutí se v takovémto případě musí podílet všichni politici, ne?

Při dodržování těchto pravidel by se vám nemělo stát, že vás někdo odhalí dřív, než byste potřebovali. Nejde přece o to mít pravdu, ale vydělat! Po nezdařilém pokusu si stačí změnit jméno a máte nový pokus!

Veselou zábavu při ničení civilizace Vám přeje válečný redaktor Metoděj Novotný. ■

Lucemburkové na českém trůně

Anna C.

Zavražděním Václava III. v Olomouci roku 1306 vymřel v Čechách rod Přemyslovců po meči. Po několik let tu pak vládli nepříliš schopní a hlavně neoblíbení panovníci – Jindřich Korutanský a Rudolf I. Habsburský. Jindřich VII. Lucemburský, římský král a pozdější císař, dosazuje po delším váhání na český trůn svého sotva čtrnáctiletého syna Jana, a tak na více než sto let ovládnou přemyslovské dědictví Lucemburkové, jeden z neúspěšnějších panovnických rodů pozdního středověku. Měli velký vliv na dění ve Svaté říši římské v podstatě až do roku 1437. Kontrolovali rozsáhlá území na východě střední Evropy. Jejich moc znamenala politicko-hospodářský rozkvět. Rozvíjela se města, kde si budovali výstavné rezidence v gotickém slohu, nastával rozvoj vzdělanosti a umění.

Pravá lucemburská dynastie však vymřela už ve 14. století, takže naši Lucemburkové nebyli zcela čistou dynastií. Hraběcí rod Lucemburků sídlící na západ od Rýna byl po roce 1136 stížen tím, že neměl mužské potomky, a tak se začala uplatňovat velmi složitá a promyšlená sňatková politika. Lucemburkové byli vynikající diplomaté, nadaní, většinou vzdělaní. Byli to stateční rytíři, i když nevynikali v boji ve smyslu strategie.

První z řady lucemburských králů, Jan Lucemburský (1296 - 1346), hrabě lucemburský, král český a polský, byl synem Jindřicha VII. a Markéty Brabantské. Byl jediným synem po čtyřech dcerách. Jeho otec byl velmi nadaný na jazyky i hudebně. Sestra Marie byla ženou Karla IV. Francouzského. Janovi se dostalo dobrého vzdělání, vyrůstal v kultivovaném prostředí na hraběcím dvoře i na dvoře francouzských králů, získal schopnost vládnout mečem a doboví kronikáři ho líčí jako vzor ideálního rytíře s velkým osobním kouzlem.

Roku 1310 přišlo k Jindřichu VII. poselstvo z Čech s žádostí, aby si Jan vzal za manželku poslední Přemyslovnu Elišku. Otec, který znal neklidné poměry v Čechách a který si byl vědom mládí, nezkušenosti a nerozváženosti svého jediného syna, váhal. Jan prožil šťastné dětství a byl velice hýčkáán, rozmazlován. Eliška byla o několik let starší a zralejší, velmi ctižádostivá, samostatně uvažující, prudká a tvrdohlavá. Prožila na rozdíl od Jana dost strastiplné dětství.

Když Jindřich VII. svolil, konala se v létě 1310 svatba, ale s výjimkou několika prvních let nebylo manželství šťastné, postupně došlo k odcizení. Přispěly k tomu neklidné poměry v Čechách po předchozích bojích o vládu, vnitřní rozpory, boje domácí šlechty proti králi. Jan se za těchto okolností necítí v Čechách dobře, a tak často odjíždí do ciziny. Navíc ve svých osmnácti letech ztrácí brzy za sebou oba rodiče, kteří mu byli velkou oporou. Zúčastňuje se různých diplomatických jednání, válek, křížových výprav i rytířských klání. V těch si vedl velmi zdatně. Domů se vrací jen občas, a to buď ve snaze urovnat poměry, nebo spíše pro peníze. Vyznačoval se dvorností, štedrostí, ale až rozhazovačností. Dostalo se mu přezdívky „král cizinec“ a byl viděn především v negativním světle. Někteří moderní historikové ho však na základě listinného materiálu rehabilitují, hodnotí pozitivně jeho činnost na poli diplomatickém v evropském měřítku.

S Eliškou Přemyslovnou měl Jan Lucemburský celkem sedm dětí, ze synů byl prvorozený Václav, pozdější Karel IV.

Jan Lucemburský vládl v Čechách 36 let. České koruně získal mnohá území – Chebsko, část Slezska i některá severoitalská města. Za dobu jeho vlády do Čech nikdy nevpadlo cizí vojsko. České království získalo v cizině autoritu, razily se první zlaté mince (florény), začaly se dláždit ulice a Staré Město si mohlo postavit radnici.

Napětí mezi královskými manželi vyvrcholilo Eliščiným útekem s třemi dětmi na hrad Loket. Jan uvěřil intrikám, že Eliška proti němu kuje pikle. Dobyhl hrad Loket, Elišku vykázal na Mělník (věnný hrad českých královen) a tříletého prince Václava uvěznil s chůvami v hradním sklepení na Lokti a po dvou měsících na Křivoklátě. Internace trvala celkem čtyři roky a samozřejmě se neblaze podepsala na pozdější vztahy otce a syna. Ty nikdy nebyly příliš dobré.

Eliška umírá roku 1330 ve věku třiceti osmi let na TBC. Byla pohřbena v klášteře na Zbraslavi, dnes jsou její ostatky uloženy v kostele sv. Jakuba pod náhrobkem od Jana Štursy.

Jan Lucemburský trpěl dědičným očním neduhem, který vedl k úplné slepotě. Jako slepý, ale vášnivý a statečný bojovník se zúčastnil bitvy u Crécy (Kresčaku) na podporu francouzského krále Filipa VI. proti

Jan Lucemburský

Angličanům. Byla to jedna z prvních bitev stoleté války a Jan Lucemburský v ní padl. Francouzi prohráli. Ostatky krále Jana měnily asi dvanáctkrát místo, ocitaly se na nejneuvěřitelnějších místech, až nakonec byly pohřbeny v rodném Lucembursku. V roce 1980 byly antropologicky zkoumány v Praze a konzervovány.

Mezinárodní charakter pražského královského dvora za vlády Jana Lucemburského vadil české šlechtě a ta si záhy svou budoucnost spojovala s králových prvorozeným synem Václavem – Karlem IV.

•••

Karel IV. (1316 - 1378), markrabě moravský, král římský, král český, lombardský a císař římský, vládl v Čechách 32 let a dožil se 62 let, tedy na svou dobu poměrně vysokého věku. Při křtu dostal jméno Václav. Neměl šťastné dětství, jak už bylo uvedeno výše. Otec ho oddělil od matky v jeho třech letech a od té doby syn matku živou už nikdy nespátřil. V sedmi letech ho otec odvezl k francouzskému dvoru a tam při biřmování dostal jméno Karel po svém strýci, francouzském králi, který mu byl za kmotra. Proč Karel IV. ? Počítalo se podle Karlů – nositelů císařské hodnosti. Ve Francii se mu dostalo vynikajícího vzdělání, patřil k nejvzdělanějším tehdejšími panovníkům. Byl inteligentní, ovládal několik řečí a vyznal se v řadě oborů, hlavně v politice a diplomacii. Ještě mu nebylo patnáct let, když získal při tažení svého otce do Itálie první vojenské zkušenosti. (Ve svém ►

vlastním životopise Vita Caroli později vzpomíná, že ho tam málem otrávil.)

Až po deseti letech přijíždí do Prahy a vidí ji velmi zpustlou, zanedbanou. Rodný jazyk zapomněl a znovu se ho učí. Navštěvuje hrob své matky, kterou vždy ctil, zatímco vztah k otci byl zkalen hroznými vzpomínkami. Jako moravský markrabě spravuje zemi za často nepřítomného otce. S velkým zápletem se pouští do obnovy země, projíždí velkou část království, získává spojence, programově odstraňuje anarchii. Prahu učinil centrem říše. Společná vláda otce a syna však byla velmi komplikovaná.

Roku 1346 se Karel stává římským králem a roku 1348 je korunován na českého krále.

Karel IV. byl čtyřikrát ženatý. Tehdy se lidé dožívali nízkého věku, zejména ženy často umíraly při porodech vzhledem k špatné hygieně. První ženu – Blanku z Valois – si bral Karel IV. jako sedmiletý, ona byla též sedmiletá (rané sňatky byly součástí diplomacie). Měl ji ze všech svých žen zřejmě nejraději, protože jejich rané manželství začalo vlastně jako kamarádství z doby jeho pobytu ve Francii. Druhou manželkou byla Anna Falcká, třetí Anna Svidnická, matka Václava IV. Poslední ženou byla Alžběta Pomořanská, matka Zikmundova. Ta Karla IV. přežila.

Z deseti Karlových dětí jich přežilo šest, ale podle rodokmenů se dožívaly velmi nízkého věku, nikdo z nich nebyl dlouhověký. Tehdy byla vysoká dětská úmrtnost.

Za Karlova působení v Praze bylo město povýšeno na arcibiskupskou metropoli, byl vybudován Karlův most, Karlštejn,

Královský palác na Hradčanech, započala stavba katedrály sv. Víta a r. 1348 byla založena univerzita (ale ne hned s vlastní budovou, Karolinum bylo dokončeno až po Karlově smrti).

Roku 1348 byl také položen základní kámen k budování Nového Města pražského. V krátké době pak vzniklo tisíc pět set domů (Praha se stala stavenišťem Evropy) a rovněž hodně kostelů – v 1. polovině 14. století jich Praha měla 104.

Stavba Nového Města byla dokonale promyšlena. Plán byl na svou dobu skutečně velkorysý – ulice byly široké, převážně pravotočivé s několika velkými náměstími, z nichž např. Dobytčí trh (dnešní Karlovo náměstí) je snad největším náměstím v Evropě. V určitých ulicích se usazovali řemeslníci stejného oboru. Stavělo se rychle, ale pořádně, do roka a půl byly domy, převážně patrové a kamenné, k nastěhování. Jejich obyvatelé měli řadu práv a na dvanáct let byli osvobozeni od daní a platů. Z doby Karlovy také pochází gotické opevnění Prahy.

Doba vlády Karla IV. představuje vrchol hospodářského a kulturního rozkvětu. Karel IV. byl velmi ambiciózní, všechno jeho konání směřovalo ke zvýšení dynastické prestiže rodu.

Při své slavné korunovaci se Karel IV. přihlásil k přemyslovským tradicím (obul si lýkové střevice a přehodil si rolnickou mošnu – což prý pocházelo od Přemysla Oráče). Ke své korunovaci dal zhotovit překrásnou korunu, avšak další insignie, které jsou součástí vzácných korunovačních klenotů, už nejsou z jeho doby, ale z doby pozdější.

Karel se pokusil prosadit dvě významné právní normy – Maiestas Carolina a Zlatou bulu. První norma měla být zákoníkem, vlastně jakousi ústavou řešící hlavně ochranu bezprostředního panství krále, práva krále rozhodovat o obsazování nejvyšších zemských a soudcovských úřadů atd., avšak zákoník nebyl přijat, šlechta si nepřála existenci psaných zákonů.

Co se týče rozlohy říše, za prvních dvou Lucemburků se český stát rozrostl na dvojnásobek – sahal téměř až k Baltu, ale nakonec se postupně rozpadal ve prospěch jiných dynastií v důsledku dělení mezi několik potomků.

K osobnosti Karla IV. je na závěr možno připomenout, že to byla složitá a rozporuplná osobnost, rozhodně žádný velký lidumil, jak býval často prezentován. Byl to typický mocný feudál, ale nesmírně schopný. Během celé jeho vlády byl v jeho rodné zemi mír.

Karel IV.

Po éře prosperity nastává postupně stagnace, až hluboká krize. Její počátek sahá už do doby Karlovy, ale vrcholí za jeho nástupce, Václava IV. (1361 - 1419). Byl to markrabě lužický a braniborský, vévoda slezský, král český a římský.

Lucemburská říše se začala drobit už za Karla IV., který se snažil podělit své syny. Dostali své podíly, ale docházelo mezi nimi k těžkým sporům. Nastávalo období sociálních a náboženských bouří, které pak vyústily v husitské hnutí. Do této těžké doby spadá éra vlády Václava IV. O ní existuje málo pramenů. V každém případě byl jako nástupce svého slavného otce v nevýhodě, svými osobními kvalitami se mu nemohl vyrovnat. Otce ztrácí v sedmnácti letech, a má se tak postavit na vlastní nohy.

Václav IV. se narodil v Norimberku Anně Svidnické, třetí Karlově manželce. V šestnácti měsících matku ztrácí, a jelikož se Karel z dynastických důvodů opět brzy ženil, získává malý Václav macechu. Ta ho však nijak zvlášť nemiluje a vždycky straní vlastním dětem (měla jich šest).

Václav nezdědil Karlovy státnické vlohy ani zakladatelské nadšení. Byl nerozhodný, pasivní, přecitlivělý, měl však smysl pro spravedlnost, sociální citění a fantazii. Otec se v něm viděl, miloval ho jako prvního přeživšího syna, až ho rozmazloval. Přípravoval ho na královský úřed. I přes odpor arcibiskupa ho ve dvou letech dal korunovat na českého krále (tak se Václav stává třináctým králem na českém trůně). Poskytl mu skvělé vzdělání, ale po otcově smrti nebyl Václav připraven vládnout ►

ve velmi složité době. Neměl pevnou vůli, miloval hlavně lov a místa mimo Prahu, na nichž se zdržoval často celé týdny. Později dosti holdoval alkoholu. Byl dvakrát ženatý, ale zůstal bezdětný.

Jako král se dostával do sporů se šlechtou, odbojná šlechta ho dvakrát zajala. Nadělal si spoustu nepřátel – papeže, říšská knížata, své bratry, moravské bratrance, pražského arcibiskupa i celkově českou šlechtu. Ti všichni byli nespokojeni s jeho panováním. Šlechta chtěla získat co největší podíl na vládě. Do Václavova panování silně zasahoval také nevlastní bratr Zikmund.

I když měl Václav řadu sympatických osobních rysů, doba k němu byla velmi nemilosrdná. Jeho kladným činem bylo vydání dekretu kutnohorského r. 1409. Jím se počestilo české vysoké učení, na druhé straně se však provincionalizovalo.

Za Václavova života probíhaly převratné události. Dožil se Husovy smrti a prvního výbuchu husitských bouří. Roku 1419 umírá. Možná šlo o infarkt, možná o mrtvici nebo epileptický záchvat pod vlivem hrozných zpráv z Prahy. Je pochován vedle otce a matky v kryptě svatovítské katedrály.

Jelikož neměl Václav IV. potomky, jeho zákonitým nástupcem na trůně byl Zikmund (1368 - 1437). V životě dosáhl titulů markrabě braniborský, král uherský, král římský a český, král lombardský a císař římský. Narodil se v Norimberku Elišce Pomořanské. Byl o sedm let mladší než Václav. Už jako pětiletý se stal markrabětem braniborským, v osmi letech byl oženěn s dcerou uherského a polského krále Ludvíka. Roku 1387 se stává uherským králem.

Vedl rozmařilý způsob života, a proto se stále topil v dlužích. Byl neustále ve sporu s Václavem. Povahově byl dost proradný, tradiční přezdívka „Šelma ryšavá“ souvisí s jeho povahou. Češi mu nikdy nezapomněli nakládání s Husem (císařský ochranný glejt a pak přihlížení k jeho sporu a uvěznění s následnou krutou smrtí, aby neriskoval konflikt se sněmem). Roku 1419 se měl stát českým králem, ale došlo k husitským bouřím, Zikmund se postavil do čela dvou kruciát (roku 1419 a 1422). V obou případech byl poražen a vyhnán. Po celou dobu dalších husitských válek pak do země nevstročil. K husitům byl vždy velmi nepřátelský. Českým králem se stal až po porážce husitů roku 1436.

Ani jeho příznivci nemohou pominout jeho upřednostňování cizinců, soustavné

plenění země, nedodržování slibů a exemplární popravu jednapadesáti „zemských zhoubců“ v čele s Janem Roháčem z Dubé jen proto, že setrvali na názoru na pozicích husitství. Tato poprava byla později zastíněna známou pobělohorskou popravou, i když se týkala mnohem většího počtu popravených.

Proti Zikmundovi se v Čechách vytvořila velmi silná opozice i mezi nejmírnějšími, a tak Zikmund prchá ze země, proklínaje „nevděčné kacířské Čechy“. Umírá ve Znojmě roku 1437, tři měsíce po uvedené popravě. Byl pohřben v Uhrách. Je považován za nejnenáviděnějšího českého panovníka.

I o Zikmundovi platí, že to byl schopný diplomat znalý řady jazyků, mimořádný státnický talent zděděný po Karlu IV. vložil plně do služeb evropské politiky a zasadil se o ukončení církevního schizmatu. V Budě (část dnešní Budapešti) vybudoval velkolepou královskou rezidenci a k její výzdobě přizval, podobně jako před ním jeho otec do Prahy, nejlepší umělce z celé Evropy.

Se Zikmundem skončila historie rodu Lucemburků na politické scéně střední Evropy a Svaté říše římské. ■

Obrázky: www.wikipedia.org

Knihy:

- P. Hora: *Toulky českou minulostí II. díl*, Práce 1985
- J. Volfová: *Dějiny a mýty hrátky osídlené*, Daranus 2007
- J. Volfová: *Dějiny a mýty hrátky osídlené*, Leda 2008
- F. Kožík: *Kronika života a vlády Karla IV., krále českého a císaře římského*, Albatros 2006
- *Vlastní životopis Karla IV.*, Melantrich Praha 1946

Americké mytologie – Část druhá

Osídlení Ameriky indiány, jejich rozmístění, život a mytologie

Stanislav Cepník st.

Přiblížit stručně indiánskou mytologii tak, aby si čtenář mohl udělat celkovou objektivní představu, je velice těžký úkol. Indiánských kmenů a rodů je nesmírné množství, i indiánských jazyků je obrovský počet (některými mluví pouze desítky rodin), jazykové skupiny jsou navzájem odlišné. Některé postupem doby zanikají stejně tak, jako mizí „pěčí“ bílých rody i kmeny a s nimi zaniká i jejich kultura. Ty kmeny, které žily v úrodných oblastech, nebo v oblastech bohatých na suroviny, měly smůlu. Později ale přišly na řadu i kmeny z chudších oblastí. Bílí se

v honbě za bohatstvím a lepší půdou neštítali ničeho. Nedodržování úmluv či smluv, vyvražďování, vyhánění do neúrodných rezervací... To bylo typické pro jednání bílých. Zmizely miliony indiánů. Podle statistiky uvedené v prvním vydání knihy V. Šolce a P. Hořejše První Američané z roku 1968 jich zůstalo v Severní Americe už pouze 785 000, ve Střední a Jižní Americe 30 750 000.

Podle původu patří indiánské jazyky do několika skupin:

XXII. jazyky aglonkinsko-vakašské – ve východní části Sev. Ameriky (např. j. krí, obdžibve, arapako...)

XXIII. j. hokajsu (např. j. Irokézů, Siouxů...)

XXIV. j. nadene – severozápad Sev. Ameriky (tlinkit, haida)

XXV. j. penutia – v Kalifornii (maidu, takelma)

XXVI. j. uto-aztek-tano (j. Šošonů, mahuatl, tj. jazyk Aztéků a jiné j. Mexika)

XXVII. asi devět jazykových skupin Střední Ameriky (kwitlatek, lenka, mayaština...) ►

XXVIII. přes sto jazykových skupin Jižní Ameriky a Antil – kečua (Bolívie, Peru, Ecuádor), tupi-guarani (Paraguay), aimarú (Peru), že (Brazílie) atd. atd.

Protože k mytologii patří neodmyslitelně dějiny, pokusím se podat aspoň zjednodušeně a útržkovitě některé jejich úseky. Čerpal jsem z několika knih, pokud jde o historii, zejména z výše uvedené Šolcovy a Hořejšovy knihy pro děti a mládež (dodávám, že podáním látky snad pro mládež, ale jinak zdaleka nejen pro ni).

Uspořádání látky

U Severní Ameriky většinou uvádím region, jeho osídlení, život, mýty, rituály, u některých kapitol připojuji jeden z příběhů a v závěru celku se pokouším o shrnutí hlavních znaků mytologie severoamerických indiánů, po něm ještě uvádím bez ohledu na region vzniku několik příběhů či legend.

Tento postup – snad trochu nesystematický – jsem zvolil proto, že severoameričtí indiáni tvoří daleko větší spleť velmi různorodých kmenů a rodů.

Ve Střední a Jižní Americe je situace poněkud jiná. V části zejména Jižní Ameriky je sice také značná roztržičnost (např. Amazonie), ale přece jenom menší než v Severní Americe. Na rozdíl od ní bylo ve Střední a Jižní Americe několik velkých kompaktních civilizací.

V Karibiku jde o dvě hlavní skupiny odpovídající (zjednodušeně podáno) té oblasti Jižní Ameriky, z níž tyto skupiny přišly.

V uvádění života a mytologie této oblasti včleňuji jednotlivé příběhy přímo do textu.

O tom, kdo jsou indiáni, odkud se dostali do Ameriky atd., existuje řada různých, většinou velmi bizarních teorií. Pravda je mnohem střízlivější. I oni, stejně jako Eskymáci, přišli z Asie přes Beringovu úžinu. Dokládá to nejen mongolská pigmentová skvrna, mateřské znaménko v kříži, s nímž se rodí řada jejich dětí, to však po několika letech zmizí. S důkazy

přišli i antropologové etnografové. Archeologové změřili čas jejich příchodu. Radiouhlíkovou metodou použitou na měření nejstarších kosterních památek zjistili dobu dvaceti pěti tisíc až třiceti pěti tisíc let.

Při postupném osidlování Ameriky urazili Indiáni nesmírně dlouhou cestu – od Aljašky až po Ohňovou zemi. Díky oblastem, kde se usazovali, měli – přes jejich značné přírodní odlišnosti – lepší životní podmínky než jejich severnější sousedé, Eskymáci. S těmi jsme se stručně seznámili v minulém čísle Camelotu. Pro budoucí srovnání s Indiány si uvedeme ještě několik údajů o jejich životě:

Když se Eskymákům narodil jako prvorozené dítě syn, mohl přežít. Byl totiž dědicem rodinného majetku. Dcerku by matka pravděpodobně odložila hned první den na mráz a rozloučila by se s ní.

Eskymáčci začínali pracovat už ve dvou letech: provrtávali kostěnou jehlicí dírky do tvrdé kůže, matka z ní pak ušila nový oblek. V sedmi až osmi letech začínali eskymáčtí chlupci lovit. Byl to velmi tvrdý vstup do života, a stejně tvrdý byl i celý život, byl však ve znamení lásky k rodině. Byly v něm i řídké chvíle oddechu vyplněné zpíváním, hrami, slavnostmi. A celý život byl vyplněný vírou, tím nejhezčím v životě (viz minulé číslo Camelotu).

Pozn.: Srovnajme si s výchovou dětí v kapitole o přejírních indiánech, která bude uvedena po několika odstavcích.

Indiáni měli, jak už jsme si uvedli, podmínky k životu přece jenom příznivější, proto také jejich život měl zcela jiný ráz.

Indiáni amerického severu

Severozápadní pobřeží bylo štědré, symbolem života v této oblasti se stala ryba. Pobřežní kmeny od jara do podzimu lovily, zima byla obdobím odpočinku a večerních vyprávění o medvědu, který se stane člověkem, o orlu, praotci indiánů, o vlkovi, který odloží kožich a už se ničím neliší od člověka. Indiánská víra říká, že zvířata a lidé jsou si rovni.

Indiáni této oblasti bydlili ve skutečných domech z cedrového dřeva, které byly až 25 metrů dlouhé a 16 metrů široké.

Den znamenal konání nejrůznějších prací. Severozápadní indiáni byli nejen výbornými rybáři, ale i vynikajícími řemeslníky. S měděnou čepelí nože, kterou tu vyrobili, jim končí doba kamenná.

Rovnost mezi nimi pozvolna mizí a zhruba o století později se prvobytně pospolná společnost indiánů mění v otrokářskou.

Když pak připluli bílí cizinci, otrokáři i otroci se dočasně spojili, aby se bránili vetřelcům, ale marně, jak víme z historie.

Indiáni východních pralesů

Aglonkini bývali mocnou skupinou indiánů Severní Ameriky. Po staletích z nich zbyla zhruba polovina, některé kmeny zcela zmizely. Máme po nich jen jména amerických států, řek a měst (Illinois, Massachusetts, Mississippi, Missouri, Chicago...) a ještě názvy jako mokašiny, squaw, totem, vigwam... ►

Některé kmeny zachránila před vyhubením odlehlá poloha a kočovný způsob života v lesích.

Jejich původní vlast byla velmi rozlehlá, žilo v ní množství kmenů.

Nejsevernější kmeny kočovaly a lovily buvoly, jedly hlavně maso, ale i divoce rostoucí plodiny. Jejich členové nosili kožešinové oděvy, stavěli si čluny z březové kůry...

Indiáni z jižnějších oblastí (kolem velkých amerických jezer) dali přednost zemědělství. Neobdělávali však půdu, jen sklízeli.

„Zázračným věcem“ (vodní rýže, Slunce, Měsíc, jezera, řeky) říkali manitu. Vedle těchto dobrých manitu existovala však i zlá manitu (bouře, přírodní katastrofy, nemoci, zima, hadi). Na totemy, symbolické znaky rodu či kmene, si malovali a vyřezávali nadpřirozené bytosti – ty měly lidskou nebo zvířecí podobu.

Věřili v ochranné duchy (často se zjevovali v podobě zvířat, ale „vidět je“ předpokládalo být mladý, na šamanův pokyn odejít do lesa a tam hladovět, dokud se duch neobjeví). Měli i své kouzelnické společnosti.

Aglonkini žijící u břehů Atlantiku se živili lovem a primitivním zemědělstvím. Vynikali i ve vydělávání kůží.

K nejslavnějším pobřežním Aglonkinům patřili Delavarové, bojující později ve válce za nezávislost amerických kolonií proti Angličanům. Většina Delavarů padla. Po vzniku USA dostalo několik jejich náčelníků hodnost plukovníka, stali se členy osobní stráže George Washingtona, prvního amerického prezidenta, ale ztratili kromě stovek svých bratrů i svobodné území.

Úhlavními nepřáteli Aglonkinů byli Irokézové žijící v údolí řeky sv. Vavřince a v okolí Erijského, Ontarijského a Huronského jezera. Na obranu proti Aglonkinům vytvořili ligu kmenů – válečný spolek. Byl řízen sněmem, radou asi padesáti náčelníků, „sačemů“.

Pěstovali kukuřici, boby, melouny. Na polích pracovali společně, o plodiny se staraly především ženy. Ty také vykonávaly všechny domácí práce a zhotovovaly oděvy. Muži lovili, rybařili, obchodovali, vyráběli zbraně, válčili. Stavěli také obydlí – dlouhá dřevěná stavení, společná vždy pro několik rodin. Když byla půda vyčerpána a přestávala rodit, Irokézové se přestěhovali jinam.

Celý život se museli bránit nájezdům Aglonkinů – a samozřejmě opláceli. Celoživotním údělem jim byl boj.

Největšími nepřáteli pro ně byli ale Irokézští Huroni. Irokézové bojovali většinou proti přesile, a když se zdálo, že budou muset své území opustit, aby nebyli vyhubeni, objevili se Holanďané. Od nich získali za své kožešiny pušky a stali se pány oblasti. Hurony rychle, téměř do jednoho vyhubili, vítězili pak snadno i nad Aglonkiny.

V bojích Angličanů s Francouzi o vládu v koloniích pomáhali Angličanům (na rozdíl od Aglonkinů, kteří podporovali Francouze), na straně Angličanů stáli i v boji amerických kolonistů za nezávislost.

Slavný irokézský náčelník Thayendaeneg, známý jako Josef Brant, pochopil, že nemají-li být indiáni postupně vyhubeni, musí „spolupracovat“ s bělochy, tzn. podřídit se jim. Vystěhoval se se svými Irokézy do Kanady, přijal křesťanství a jeho zásluhou i Irokézové. Dnes mají u jezera Ontario velkou rezervaci, žijí se jako zemědělci, chovatelé dobytka, rybáři, lovci. Vzešli z nich i lékaři, učitelé, úředníci, obchodníci.

K slavným a známým postavám patří svobodomylovní Aglonkinové Pontiak a Tekumseh (Padající hvězda).

V irokézském prostředí je slavnou postavou Hiawatha.

Pověst o Hiawathovi

Jezero Tioto leží uprostřed nekonečných lesů. Kdysi bylo místem trhu, na němž probíhal výměnný obchod indiánů. Smlouvali, pokřikovali a často se přeli. Když se zase jednou hádali, snesla se z modré oblohy mezi jejich lodě sněhobílá kánoe. Ihned bylo ticho klid. V kánoi se vztýčila neznámá postava, rozhlédla se po tvářích ještě zarudlých hněvem a zeptala se, proč se přou. Vykřikovali své stížnosti jeden přes druhého. Cizinec zvedl ruku, křik ustal. „Pomohu vám,“ řekl, „proto jsem přišel.“ Poručil jim, aby vytáhli své lodě na břeh. Potom vztáhl ruce k obloze. Tam se objevilo obrovské hejno kachen a zastínilo Slunce. Snesly se na hladinu a začaly pít. Poté odlétly, ale k pití přilétala další hejna – až bylo jezero bez vody. Potom ptáci odlétli.

„Jsem Hiawatha,“ představil se neznámý. „Přinesl jsem vám peníze, za které můžete směnit všechno.“ Ukázal rukou na dno jezera. Tam se třpytily tisíce lastur. „Těmi můžete zaplatit jakékoli zboží, ale napřed je musíte obrousit, aby byly kulaté. Pak je navlékněte na šňůrky a říkejte jim vampumy.“

Protože se Hiawathovi mezi indiány zalíbilo, postavil si na pahorku u jezera

vigwam. Déšť a potoky zatím naplnily jezero novou vodou.

Když indiáni poznali Hiawathovu moudrost, chodili si k němu pro radu. Bylo jim stále více, až cesta k němu byla ušlapána jako tvrdý mlat.

Potom napadly jezerní kraj hordy divokých nepřátel ze severu. Plenily, zabíjely, celé kmeny před nimi prchaly do bezpečí. Zbědované hloučky indiánů brzy obklopily Hiawathův vigwam a usedaly, kde se dalo. Hiawatha v bílé říze vstoupil do jejich kruhu. „Nepřátelé vítězí, protože nejste jednotni, necítíte k sobě důvěru. Když se spojíte, budete silní, ubráníte se, zaženete nepřítel a v indiánské zemi zavládne velký mír.“ „Rádi tě poslechneme, Hiawatho,“ promluvil nejstarší indián. „Mluv!“

„Dobře tedy poslouvejte,“ obrátil se Hiawatha k indiánům. „Vy, Mohawkové, kteří sedíte ve stínu velkého stromu, budete prvním národem, protože umíte bojovat.“ Poté se obrátil k hloučku u ohromného kamene: „Vy, Oneidové, jste moudří. Proto budete druhým národem.“ „Onondagové od vysokých hor, vy budete pro svou výřečnost třetím národem.“ Oblek i zbraně dalších indiánů prozrazovaly, že jsou to lovci. „Jsem rád, že vás přišlo tolik, i když jste roztroušeni v hlubokých lesích. Připojte se, Senecové, jako čtvrtý národ.“ „Jen vám, Cayugové,“ obrátil se k poslednímu hloučku, „vyzradila příroda tajemství bohaté úrody. Proto je Ovaýneo-Velký duch přesvědčen, že se stanete pátým národem.“

Hiawatha domluvil, usmál se na indiány a přivolał svou bílou kánoi. Ta se s ním sama od sebe rozjela k obzoru. Tam se s Hiawathou vznesla, pomalu stoupala do nebeských výšin a navždy zmizela lidským očím.

Od té doby se Irokézové, lid pěti národů, nadlouho ubránili každému nepříteli, jak říká pověst.

Pověst o Hiawathovi doplněnou dalšími indiánskými pověstmi zpracoval americký spisovatel H. W. Longfellow (1807 - 1882) ve svém slavném eposu *Píseň o Hiawathovi* (do češtiny přeložil J. V. Sládek, nově potom P. Eisner). Pozn.: H.W.L. navštívil i Prahu.

Uvádím z ní aspoň krátkou a prokrácenou ukázkou ze závěru:

*Na břehu stál Hiawatha,
obrátil se, rukou kynul:
na čirou a jasnou vodu
k plavbě spustil člun svůj z břízy
z oblázků jej na mělčině ►*

*k plavbě spustil člun svůj z břízy
z oblázků jej na mělčině
ráznou rukou vsunul do vod;
pošeptal mu: „V západ! západ!“
děl a v pospěchu se rozjel.*

*Slunce klesající k loži
rudě mraky zažihalo*

...
*kladlo na nehmutou vodu
dlouhý pás a dráhu záře,
jejím proudem Hiawatha*

...
sjížděl v soumrak navečerní

*Všechn lid se z břehu díval
jak on plyne, stoupá, klesá,
a pak najednou se zdálo,
jako by ten člun se zdvíhal
výš a výš v to moře slávy,
až pak ponořil se v mlhy,
jak ta luna zvolna, zvolna
v nachových se sklání dálkách.*

*Zřeli, děli: „Sbohem navždy!“
Děli: „Sbohem, Hiawatho!“*

...
Odešel tak Hiawatha,

...
*do království Ponemahu,
v zem tu Onoho tam světa.*

●●●

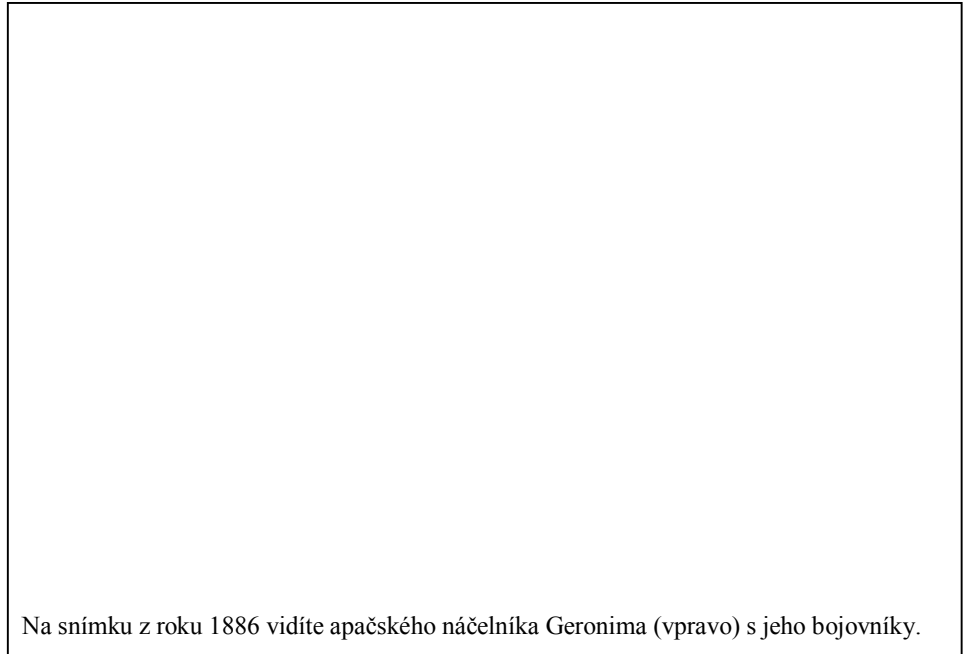
Hiawatha je rek záračného původu, který byl indiánům poslán proto, aby jim splavnil řeky, prokletil řeky, upravil vodní loviště a přiučil je uměním míru. – Různým kmenům byl znám pod různými jmény (Mičebú, Čiabo, Manabozko, Tarenyawagon a Hiawatha).

Prérijní indiáni

Prérie se prostírá na obrovském území. Nikoho neskazuje, nechává jednat podle svého. Existují kmeny s radou nejzkušenějších rodových náčelníků, ale rada nerozkazuje a nenarizuje, ani v boji. Není dobré odejít z rodu, naopak je dobré žít pospolitě. Chlapec vstupuje v určitém věku do společnosti válečníků, s přibývajícím věkem postupuje dál, smí se zúčastňovat obřadů...

Otec loví, stará se o obživu rodiny a její bezpečí, matka pečuje o děti. O dceru až do provdání, o syna do sedmi let, pak se o něj stará otec.

Než se chlapec stane bojovníkem, běhá nahý po prérii, učí se střílet malým lukem, otužuje se, učí se snášet bolest... Potom je kouzelníkem vyzván, aby odešel do samoty a postil se, až se zjeví jeho ochranný duch. Šaman mu zatím připraví talisman – kouzelný váček s kousky kůže, ptáčích per nebo nožek, kamínky,

Na snímku z roku 1886 vidíte apačského náčelníka Geronima (vpravo) s jeho bojovnicí.

pavučinami, voňavou masťou. Ten se pak jako ochrana nosí po celý život na řemínku kolem krku.

Následuje velmi tvrdá, krutá a bolestivá zkouška statečnosti. (Jak probíhá tato zkouška u Siouxů, popisuje, kromě jiného, ve svém románě Poslední náčelník J. Altshele.) Po ní je mladý muž přijat mezi dospělé muže, má hlas při rozhodování o všech závažných otázkách kmene, zúčastňuje se válečných tažení a loví skalpy. Za všechny hrdinské činy dostává bojovník vyznamenání a odznaky (orlí pera, přívěsky na krk). Užitečné a obtížné je vzít nepříteli koně...

Kdo je přijat k poradním ohňům, může se ženit. Stačí zaplatit rodičům za nevěstu. Kdo na to nemá, musí si ji unést a uprchnout s ní k jinému kmeni. Tím se ale vystavuje pomstě.

Náčelník či zámožný bojovník může mít několik manželek. Stávají se jimi i sestry první a nejstarší ženy.

K nejdůležitějším povinnostem patří víra. Je uctíváno Slunce – dárci tepla, světla a života, Země, čtyři světové strany, hrom, bizon (hlavní potrava prérijních indiánů). Věří se na dobré i zlé duchy, nadpřirozené síly, šamanova kouzla. Při slavnostních příležitostech se obětuje tabákový dým. V modlitbách prérijní indiáni prosí za dlouhý život, zdraví a úspěchy v lovu i boji.

Pro zabezpečení obživy jsou nejdůležitější kůň (toho sem přivezli běloši) a bizon.

Pak začíná expanze bílých, kruté a bezohledné vyvražďování indiánů, zabírání jejich území, zřizování rezervací s velmi špatnými podmínkami k životu. Běloši uzavírají s indiány smlouvy, ale nedodržují je. Indiáni se bouří, povstávají – a jsou vyvražďováni. Dakotové, Čejenové,

Komančové, Černonožci, Siouxové. V rezervacích umírají hladem, špinou, nemocemi. V roce 1890 je zastřelen Sedící býk, jeden z vůdců posledního boje za svobodu, nejslavnější postava z vítězného boje indiánů u Little Big Hornu. Ani jeho smrti vyvražďování nekončí.

S touto oblastí je spjata i postava Billa Codyho – Buffalo Billa. – V USA se buduje transkontinentální železnice – od Atlantiku k Pacifiku. B. B. loví pro dělníky bizony. Pak dochází k nesmyslné soutěži, kdo zabije víc bizonů, už ne na potravu, to by nikdo nestačil zkonzumovat, ale pro zábavu. Za 17 měsíců je zabito víc než čtyři tisíce kusů bizonů. Přitom hynou i indiáni, ale ty nikdo nepočítá.

Nakonec B.B. založí velký cirkus a ze skupiny indiánů, které vyvedl z rezervace, tlupy kovbojů, cirkusáků atd. se vydá na turné po Americe, pak i po Evropě. Předvádí boje s indiány, krocení koní, jízdu smrti a mnoho dalších atrakcí.

Jeden z mýtů Siouxů se týká jeskynního proroctví:

Mladý bojovník se vracel z lovu s prázdnou. Rozhodl se proto druhý den lov opakovat. Cestou domů narazil na podivnou jeskyni. Vešel ze zvědavosti dovnitř. Na stěnách byly obrazy zvířat, na zemi mnoho náramků a náhrdelníků – zřejmě obětiny. Šel dál, do dalších jeskynních komor. Všude byly nástěnné malby. Náhle všechno ztemnělo. Zamrazilo mu a vyběhl ven.

Doma všechno sdělil náčelníkovi. Ten druhý den vybral pět nejlepších bojovníků a mladý lovec je odvedl k jeskyni. Zvířata na stěnách ale byla jiná než minulý den. Najednou naplnila prostor sladká vůně. Vůdce skupiny zakázal vejít do ►

komůrky, z níž vůně vycházela, a nařídil návrat do tábora, aby s nálezem seznámil náčelníka.

Jeden z bojovníků sebral na zemi ležící náramek. Vůdce skupiny mu nařídil, aby ho vrátil, že by se mohlo stát neštěstí. Bojovník neposlechl, naopak. Navlékl si náramek na zápěstí, aby všem doma ukázal, co v jeskyni objevili.

Druhý den připravovali stejní muži z těžkých tyčí past na vlky. Muž s náramkem uklouzl, zachytil se tyčí, ty na něho spadly a zlámaly mu zápěstí.

Bojovník nechtěl, aby se duch z jeskyně hněval ještě více, proto ihned odnesl náramek zpátky. V jeskyni viděl nové malby – vlka uvězněného pod hromadou tyčí. Byly tam i malby žen krájejících bizoní maso k usušení.

Od té doby se vesničané často chodili dívat do jeskyně na malby, hledali v nich pokyny pro život.

Apači a Navahové

Podle vyprávění kouzelníka Sovího oka (Bui) přišli Apači ze země sněhu a polární záře. Trvalo to celé věky. Mnohokrát našli zaslíbený kraj, mnohokrát je vyhnali silnější. Nakonec našli kvetoucí pastviny, údolí, řeky, potoky, množství zvěře. Našli taky cizí kmény, ale nemuseli s nimi bojovat, země užívala všechny. Lid Pueblo tu žil od nepaměti. Pracovali na polích, budovali zavlažovací kanály, vyráběli košíky, krásné nádoby.

Ženy podnikaly dlouhé cesty do hor, aby přinesly mescal na kořalku. Muži chodili k Slané řece pro sůl. Bylo tam hodně krys. Indiáni je chytali, vařili a jedli. Měly výborné maso, jeleni, buvoli a medvědi však měli lepší. Proto muži chodili co nejčastěji do lesa na lov divoké zvěře.

Apačů přibývalo, jejich rodiny se rozrůstaly. Když už je kraj nestačil uživit,

část jich odešla. To byli dnešní Apačové. Ti, co zůstali, byli pojmenováni Navahové.

Vlasti Apačů dali běloši jména Arizona, Nové Mexiko, Texas. Toto území Apačům vzali a vystěhovali je do chudého kraje San Carlos.

Brutalitu a chamtivost bílých lidí poznali Apačové už koncem 16. století. Indiáni milovali svobodu. Domnívali se, že s bělochy lze žít v přátelství. Když poznali svůj omyl, bránili se. Zpočátku úspěšně, ale nakonec byli silou i věrolomností a zradou postupně zdołani a nacpáni do rezervací. Jejich náčelníci byli vražděni a žalářováni.

Navahové, mírnější a usedlejší než Apačové, mají podobný osud. Končí v rezervacích.

Za 1. světové války jsou zařazováni do armády jako rozvědčiči. Vyznamenávají se, ale jejich osud se nemění. Vyznamenávají se i v 2. světové válce. Jejich situace se pak aspoň o trochu zlepšuje.

Dnes se indiáni v amerických školách učí anglicky, ale pak se vrátí do rezervací, vezmou si svůj tradiční kroj a mluví mezi sebou svou rodnou řečí. Mají jednu z největších rezervací (na rozhraní Arizony, Nového Mexika a Utahu). – Občas se na ně jako na atrakci jezdí dívat Američané ze severu.

•••

Jak přišel na svět přemožitel draka

Kdysi se svět skládal z holé skály, nahé ženy a Slunce. Slunce se do ženy zamilovalo. Ten den byl počat Sluneční syn. Narodil se Přemožitel draka. Jeho kolébkou byl košík na jahody, který dostal od matky. Dno měl z blesků, stříšku z duhy, polštář z černé vody. Stěny byly z bouřkových jisker a blesků.

Na světě už byly jiné děti, od těch se lišil jen tím, že měl mezi prsty na ruce i nohou plovací blány.

Jednou se zeptal matky, kdo je jeho otec. Matka mu to pověděla, ale varovala ho, aby k němu nechodil. Zahynul by. Chlapec pochopitelně neposlechl. Cesta byla plná velkých překážek, ale on je s pomocí zvířat překonal. Když dorazil před dům svého otce, poznal, že bůh – otec má ještě dalších dvanáct synů a další manželku – zákonitou. Když tato sluneční manželka poznala, že Slunce má levobočka, rozlítla se a naléhala na Slunce, aby řeklo, s kým tohoto syna má. Slunce odpovědělo, že o ničem neví, ale že to prozkoumají.

V domě Slunce byly čtyři ohnivé jícny: černý, modrý, žlutý a bílý. Do těch byl Přemožitel draka postupně házen, aby se ukázalo, zda je to pravý syn Slunce. Byl! V každém jícnu pošeptal malý brouček Přemožiteli kouzelné zaklínadlo, a tak se mu v plamenech nic nestalo. Tak Slunce poznalo, že je to opravdu jeho syn.

Přemožitel draka pak musel jít se svými dvanácti bratry do parní lázně. Tam se mu odlepily plovací blány a on se pak už ničím nelišil od jiných lidí. Slunce z toho mělo radost, poslední stopy po jeho hříchu zmizely. V parní lázni se pak ještě zpívaly čtyři tajemné písně a děly se tam nadpřirozené věci, nikdo ale neví jaké.

•••

Na tuto pohádku navazuje množství dalších zajímavých příběhů.

V každé apačské pohádce musí být něco nedořešeného, aby si mohli vymýšlet i potomci. Jejich pohádka tedy nemá konec, ale má obsahovat nějakou radu do života nebo předpis k obřadům... ■

Obrázek: www.wikipedia.org

Příruční slovník naučný I (A – F), NČSAV Praha 1962, 1. vydání
Příruční slovník naučný II (G – L), NČSAV Praha 1963, 1. vydání
 P. Hořejš, V. Šolc: *Nejstarší Američané*, SNDK Praha 1968, 1. vydání
 C. W. Ceram: *První Američan*, překlad: J. Stach, Odeon Praha 1977, 1. vydání
 kolektiv autorů: *Mytologie*, přeložil D. Zbavitel, Fortuna Print Praha 2006
 Vl. Hulpach: *Co vyprávěl kalumet*, SNDK Praha 1966, zde 1. vydání

kolektiv autorů: *Mytologie (Bohové, hrdinové, mýty)*, editor A. Cotterell, přeložil Vl. Čadský, Slovart, s. r. o., Praha 2007
 J.A. Altsheler: *Poslední náčelník*, přel. Frant. Heller, J.R. Vylímek, Praha 1933
 Miloslav Stingl: *Války rudého muže*, Naše vojsko Praha 1986, 1. souborné vydání knih Indiáni na válečné stezce (N.V. 1969, 1. vyd.) a Indiánský oheň (Práce 1977)
 H.W. Longfellow: *Píseň o Hiawathovi*, přel. P. Eisner, Melantrich 1952
Web:
Wikipedie, otevřená encyklopedie

Nadpřirozené bytosti Japonska – Část pátá

Jan Holan

Onryō

V japonském folklóru je onryō duch, jenž se vrátil na zem, aby se pomstil. Převážná většina duchů jsou ženy, které ve fyzickém světě trpěly vrtošivé rozmary svých mužů či milenců a po smrti nabyly nebývalou sílu a touhu se pomstít.

Tradiční japonský duchovní svět se skládá z několika vrstev. Na jednom konci je *Yomi* – podsvětí – a na druhém fyzický svět. Mezi nimi je jakýsi Očistec – místo, kde duchové čekají, dokud nemohou dít do *Yomi*.

Duchové s velkou láskou, žárlivostí, nenávistí či smutkem mohou překlenout cestu zpět do fyzické roviny a tam mohou pronásledovat a způsobit újmu těm, kteří jim ublížili. Duchy vede slepá touha po pomstě, ale zřídka následují tradiční západní představu spravedlivé pomsty. V mnoha vyprávěních se mluví o týrajících manželech, ale ti bývají cílem msty jen málokdy. Kupříkladu v příběhu *Příslib poškozeného* slibuje samuraj své umírající manželce, že se nikdy znovu neožení, a svůj slib po nějaké době poruší, ale terčem pomsty onryō se nestane on, nýbrž jeho nová manželka.

Původně neměl duch onryō žádnou konkrétní podobu, ale s rostoucí oblibou *Kabuki* (tradičního japonského divadla) se nakonec objevily u kostýmu onryō určité klíčové prvky. Nejdůležitější je bílé pohřební kimono, divoké, zanedbané dlouhé černé vlasy a bílá a indigová barva na tváři.

Onryō

Oni

Oni jsou další z řad tvorů, kteří se často vyskytují v japonském folklóru. Někdy se volně překládají jako zlobři, démoni, ďáblové či trollové.

Jsou také velmi populární v japonském umění, divadle i literatuře (zajímavý je například fakt, že v japonských legendách a příbězích spolu Oni a Kicune (viz předchozí číslo *Camelotu*) špatně vycházejí, ba někdy se dokonce nesnáší).

Jejich vyobrazení jsou různorodá, ale většinou mají společných pár základních znaků. Bývají vysocí, oškliví, mají dlouhé ostré drápy, neupravené vlasy a na hlavě dva velké rohy. Jinak je jejich stavba těla podobná humanoidům, až na občasný lichý počet očí či nějaký prst na ruce či noze navíc. Jsou různě barevní, ale nejčastěji červení a modří.

Oni bývají často zobrazováni s tygří kůží na zádech, nebo s železným kyjem v ruce (popřípadě s obojím). Tato představa vede také k výrazu „Oni se železným kyjem“ („*Oni-Ni-kanabō*“), jenž znamená neporazitelnost či nesmrtelnost.

Říká se taky, že na vrcholu své síly někteří Oni získali schopnost proměňovat se či přemísťovat, kam si přejí.

Výraz Oni se původně používal pro neviditelné duchy nebo bohy působící různé pohromy a nemoci. Tyto nadpřirozené bytosti měly také schopnost oklamat (a často potom pozřít) lidi.

Neviditelný Oni se nakonec zhmotnil a přijal moderní zlobří formu, částečně díky

sloučení s tvory, kteří se dostali do Japonska vlivem buddhismu. Tradičně byli Oni duchy hor, jímž byly předkládány nabídky k ochraně měst, či alespoň prosby, aby je nezničili. Sopečná činnost i zemětřesení byly na denním pořádku, a tak lidé věřili, že je způsobili Oni kvůli jejich špatnému chování.

Někteří Oni měli také čistě ochrannou funkci. Kdysi se na konec střechy japonských příbytků umísťovala zlobří hlava podobná Oni, aby udržela v uctivé vzdálenosti všechny škodlivé duchy.

Onibaba

Onibaba je Oni, až na jediný podstatný rozdíl - má ženskou podobu.

Je známo, že se živí lidským masem. Vyskytuje se pod spoustou jiných jmen. Démonická čarodějnice, Stará baba, Horská žena, Goblin z Adachigahara a Kurozuka – tohle všechno jsou výrazy pro Onibabu.

Onibaba vypadá jako seschlá stařena, má neupravené vlasy, šílený pohled a příliš velká ústa. Někdy je líčena s kuchyňským nožem či sedící vedle kotouče nití. Často skrývá svoji démonickou podstatu s cílem navodit u svých budoucích obětí pocit bezpečí.

Slovo Onibaba se v Japonsku běžně používá jako označení pro starou, zlomyslnou či lakomou ženu. ■

Obrázky: www.wikipedia.org

Zdroj: www.monstropedia.org, www.wikipedia.org

Rozhovor s Romanem Warszewskim

Jakub Cepník

(Přeloženo z polštiny.)

U nás v Česku vyšly pouze tři vaše knihy (Marcahuasi - kuźnia bogów, Pokażcie mi brzuch terrorystki a Vilcacora leczy raka). Mohl byste naše čtenáře v krátkosti obeznámit se zbytkem vaší tvorby?

Ve své tvorbě se zabývám latinskou Amerikou. Bohužel knížky, které vyšly v Čechách, jsou pouze malou částí toho, co dělám. Ještě letos vyjde album o Machu Picchu doprovázené bohatým textem, protože příští rok nastane sté výročí tohoto inckého města. Krátce nato vyjdou v sérii „Historické bitvy“ (vydavatelství Bellona) dvě knížky historické – „Vilcabamba 1539-72“ o válkách o poslední incké hlavní město, a také „Cuzco 1536-37“ – o inckém povstání, které téměř vedlo k vymanění Cuzca z rukou Španělů.

Ve své práci mám též tři knížky – „Rozhovor řeky“ – s Carlosem Castanedou, Gabrielem Garcia Marquezem i Mariem Vargasem Llosou. Osobně lituji, že v Česku nevyšla další moje knížka – „Tajna misja El Dorado“ (Tajná mise El Dorado) – o mnou vedené výpravě prozkoumávající El Dorado. Píše se v ní, za jakých okolností se objevila báje o Zlatém království a Zlatém králi, a hlavně vysvětluje, co se za tímto mýtem skrývá. Stručně řečeno, podle mého názoru je El Dorado halucinací, která se objeví po vypití nápoje „ayahuasca“ běžně používaného v jihoamerické džungli. Užívání podobných halucinogenů v Asii vedlo k objevení mýtu u Shambale.

Jiná moje knížka, která by mohla zaujmout českého čtenáře, je „Q'ero – długowieczność na zamówienie“ (Q'ero – dlouhověkost na objednávku) – o indiánském kmeni z vysokých peruánských And, jehož příslušníci se dožívají 120 let. Tato kniha bude mít své pokračování. Materiály pro ni jsou už získané. Dlouhověkost indiánů Q'ero spojuji s dlouhověkostí obyvatel údolí Vilcabamba v Ekvádoru.

Pamatuji si, že kniha Marcahuasi - kuźnia bogów mě opravdu zaujala. Pokročilo nějak bádání v této oblasti od vydání knihy? Objevily se nějaké nové informace?

Od doby naší výpravy do Marcahuasi v roce 1998 je plošina podrobena intenzivnímu výzkumu. Výprava z roku 1998 sehrála roli svérázné „rozbušky“. Nejzajímavější poznatky z poslední doby ukazují například na přímou souvislost mezi důležitými body na náhorní plošině s některými významnými hvězdnými konstelacemi – včetně Plejad a Orionu.

Po výpravě jsem se vrátil do Marcahuasi ještě jednou – o rok později. Natočil jsem tam pro polskou televizi hodinový dokumentární film „Marcahuasi – góra kamiennych gigantów“ (Marcahuasi – hora kamenných gigantů). Již brzy by měl být dostupný na mých internetových stránkách www.warszewski.info.

Neplánujete navázat spolupráci s českými „dobrodruhy“ a badateli v oblasti záhad (jako je například Ivan Mackerle)?

Takovou spolupráci bych s chutí navázal. Mám rád Česko a Čechy (*myšleno obyvatele, nikoliv zemi*) ještě více. Je to kraj, který mi myšlenkově velmi odpovídá. Myslím, že by spolupráce s Ivanem mohla být vzájemně prospěšná. Tím spíše, že plánuje další výpravy...

Jaké expedice plánujete v následujících letech?

Od sezony 2008 provádím výzkum oblasti Vilcabamba v Peru. Mám za sebou již dvě výpravy a pravděpodobně uspořádám další. V roce 2009 narazila má expedice na dosud neznámé stopy osídlení v blízkosti obce Uripata, které může být důkazem o existenci pevnosti Machu Pucara. Ta podle kronik ležela někde v těch místech a dosud nebyla nalezena.

Pořádáte také přednášky? Objevíte se v blízké době na nějakých akcích?

Mám pozvání na přednášky na univerzitě Santa Cruz de la Sierra v Bolívii. Je to pro mě o to zajímavější, že v této chvíli pracuji na knize o poslední kampani Ernesto Che Guevary, která se vlastně odehrávala v tamní oblasti. Obvykle se snažím vyjít vstříc pozváním na různé akce, ovšem pod podmínkou, že nekolidují s pracemi, které v daný moment realizuji.

To je vše. Děkujeme za rozhovor a přežeme hodně úspěchů do budoucna!

Děkuji moc a zvu vás na své stránky www.warszewski.info. ■

Fotografie: www.warszewski.info